iure. C. ſecus de iure. ff. ſm Ja. ppt. l. pato. ff. ſi qs a pa. fue. manu.
a Patronus. Patronus autem ſuccedit liberto in totuz ab inteſtato filijs nõ extãtibus ex teſtamẽto in tertia parte bonoꝝ liberti. liberis exiſtentibus in nihilum: licet olim eſſet aliter. vt. ſ. de ſuc. li. §. ſ. ⁊. ij. ⁊. §. ſed noſtra. ſic erit hic in patre. Sed hec ſimilitudo interdũ fallit: nam interdum habet totum pater. vt ſi filius turpem perſonam inſtituit here dem. vt. ff. ſi a pa. quis fu. ma. l. patronus. in prin. Interdum nihil ex ſucceſſione vel alio modo: vt in ſex caſibus. ſ. quando precium emãcipationis accepit pater a filio. Item qñ filius eſt miles et habet caſtrenſia. vt. ff. ſi a pa. quis fu. ma. l. ſ. §. ſi parẽs. ⁊. §. eſt ⁊ alius. ⁊ ff. de teſta. mili. ſi a milite. §. fi. ⁊. l. ſeq. Itez filijs alijs patris: licet heredibus non datur: vt. ff. ſi a pat. quis fu. manu. l. ſ. §. fina. ſecus eſt in filijs patroni. Item qñ emãcipauit coactus: vt. ff. ſi a pa. fu. quis manu. l. ſ. §. fina. Itẽ caluiſiana nõ ita patri vt patrono datur: vt ff. ſi quis a parẽte fu. manu. l. ſ. §. ſi parens. ⁊. l. nõ vſq;. Item nec operas a filio vt a liberto patronus habet vel poteſt habere: vt. ff. ſi quis a parẽ. fu. manu. l. penul. ſ3 hec predicta ſpecialia in patrono vera non ſint: vt colligitur ex generali capite illius titu. ſi quis a pa. fue. manu. l. ſ. ſ. reſpõ. et. ij. ⁊ in ſpecialibus caſibus qui in illo titu. ponuntur: vt dictum eſt. Sed ſm hoc ſemper videtur pater amittere cum ſemper premium emancipationis habeat hodie. vt. ſ. per quas perſo. no. acqui. §. hoc quoq;. ⁊. C. de bo. que libe. cum oportet. §. pe. Sed dic iſtud legale non conuentionale premium eſſe: ⁊ ideo licitum nec puniendum. vt. C. de admi. tu. l. ſancimus. ⁊. C. ad leg. iul. de adul. l. graccus. Additio. Dic q de conſuetudine aliter obſeruatur: q2 pater in emancipatione donat aliquid filio ſm Ange. ⁊ Jaſ. hic.

Patron' qualr' ſuccedit liberto.

Pr̃ in qb' caſib' ſuccedit filio: et in qbus non.

Actio caluiſiana.

tribuuntur patrono[a] in bonis liberti. ¶ Et pterea ſi impubes ſit filius vel filia vel ceteri: ipſe parẽs ex[b] manumiſſione tutelam eius nanciſcitur[c].

¶ Habens filium ⁊ ex eo nepotem in poteſtate: poteſt vnũ ex eis vel ambos emancipare. Are.

¶ Admonendi autẽ ſumus liberum[d] arbitriũ eſſe ei qui filiũ et ex eo nepotem vel neptẽ in poteſtate habebit[e]: filium quidem de poteſtate dimittere: nepotẽ võ vel neptem retinere et econuerſo filium quidem in poteſtate retinere nepotem võ vel neptem manumittere[f]. Eadem et de pronepote et pronepte dicta eſſe intelligantur: vel[g] omnes ſui iuris efficere.

¶ Si filiusfamilias adoptat̃ ab aliquo ſuo aſcẽdente tranſit in poteſtatẽ adoptãtis: ⁊ deſinit eſſe in poteſtate pr̃is naturalis. h. d. Are.

¶ Sed etſi pater filiũ quẽ in poteſtate habet auo vel pauo naturali ſm nr̃as cõſtitutiones[h] ſuper his habitas in adoptionem dederit. i. ſi hoc ipſum actis interuenientibus apud cõpetentẽ iudicẽ manifeſtauerit: preſente[i] eo qui adoptatur ⁊ nõ cõtradicente[k] necnon eo pſente q adoptat: ſoluit quidẽ ius ptãtis pr̃is naturalis tranſit[l] autẽ in hmõi parentẽ adoptiuum in cuius perſona ⁊ adoptionẽ eſſe pleniſſimam antea diximus[m].

¶ Conceptus ante emãcipationem vel dationez in arrogationẽ patris remanet in poteſtate aui. ſecus ſi poſt concipiatur. Are.

¶ Illud[n] autem ſcire oportet q ſi nurus tua ex filio[o] tuo conceperit: ⁊ filium poſtea emãcipaueris: vel in adoptionẽ dederis pregnãte nuru tua: nihilominus quod ex ea[p] naſcitur in poteſtate tua naſcitur. ¶ Q2 ſi poſt emancipationem vel adoptionem conceptus fuerit patris ſui emancipati vel aui adoptiui poteſtati ſubijcitur.

¶ Pater nõ cogit̃ inuitus emancipare filium niſi ex cauſa.

¶ Et[q] quidem neq; naturales[r] liberi: neq; adoptiui pene[s] vllo modo poſſunt cogere parentes de poteſtate ſua eos dimittere.

¶ De tutelis. Titu. xiij.

¶ Ponit triplicẽ ſpeciem perſonarũ. Et cognito vno de 9trarijs cognoſcitur ⁊ reliquum. h. d. Are.

l. pe. ff. de fur. vel pro ſolutione diſtingue: vt per Ange. are.
l ¶ Tranſit. ergo non tollitur patria poteſtas ſed trãſfertur. Ad quid ergo hic caſus hoc titulo ponitur? Reſpondeo: quia ⁊ ſi non tollitur incõmutabiliter/ tollitur tamen quo ad primum. idem dico in eo qui iudicatur in poteſtate mea non eſſe: nam non efficitur ſui iuris. cu ſententia non faciat ius: immo remanet in poteſtate: licet quo ad me pro emãcipato habeatur. vt ff. de cõditione indebiti. l. iulianus. in principio. ⁊. l. vlti.
m ¶ Diximus. vt. ſ. titu. ſ. §. ſi vero.
¶ Illud autem. ¶ Diuiditur in tres partes. Primo dicit de filijs añ emãcipationem patris conceptis. Secundo de conceptis poſtea. Tertio q filius non poteſt cogere patrem ad emancipandum eum. Secunda ibi: q ſi poſt. Tertia ibi: et quidem. Aret. ¶ Caſus. Ponam' q aliquis habeat filium in poteſtate ⁊ ex iſtius filij ex eo cõceperit: ⁊ poſtea eundem filiũ emãcipauerit vel in adoptionẽ dederit. modo queritur vtrum partus ante emancipationẽ conceptus ⁊ poſtea editus naſcetur in poteſtate aui nihilominus? Reſpõ. iuſti. q ſic: ſ3 ſi poſt emancipationem conceptus fuerit ſecus erit: q2 tunc partus ex ea editus in ptãte parentis emancipati vel aui adoptiui erit. Et ſciendũ q in parentum poteſtate exiſtẽtes: nullo modo poſſunt compellere parẽtes eos de ſua poteſtate dimittere. Et hec vſq; in finem tituli. Fran de are.

ſeruus p forma.

Diuiſio.

b ¶ Ex manumiſſione. i. ex emancipatione.
c ¶ Nanciſcitur. Concordat huic verbo. ſ. de leg. pa. tu. ⁊. ſ. de fidu. tut. in principio.
¶ Admonẽdi. ¶ Caſus. Dicit Juſti in hoc. §. q ſi parẽs filiuz ⁊ ex eo nepotẽ vel neptẽ in ptãte retinuerit: vel ecõnerſo. liberũ erit arbitriũ ei a neutr' ſue ptãtis nepotẽ vel neptẽ de ſua ptãte dimittere. ⁊ filiũ i ſua ptãte retinere vel in ſuo arbitrio erit oẽs ſimul ſui iuris efficere. Fran.
d ¶ Liberum arbitrium eſſe. niſi in caſibus. vt. ſ. e. in fine dicemus. et facit ad hunc. §. ff. de adop. l. liberum.
e ¶ Habebit. vt. ſ. de pa. po. §. qui igitur.
f ¶ Manumittere. i. emancipare.
g ¶ Vel omnes. repete liberum eſſe. Accurſius.
¶ Sed ⁊ ſi pater. ¶ Caſus. Dñe iam vidi plures modos quibus tollitur pa. po. nũquid adhuc pluribus modis tolli poterit? Rñ. q ſic. Nã per tranſlationem ptãtis tollitur patria ptãtas q̃tum ad ipm quem poſt in ptãte habuit pater. ſi enim pater filium ſuum quem in ptãte h3 auo filij ſui vel proauo paterno vel materno ſm tenorẽ noſtrarũ cõſtitutionũ in adoptionẽ dederit: ⁊ hoc ipm corã iudice cõpotenti coram interuenientibus manifeſtauerit pñte filio qui in adoptionẽ dat̃ ⁊ nõ 9dicenti hmõi adoptioni: ⁊ etiã eo pñte cui in adoptionẽ datur in hoc caſu q2 in vnã pſonã cõcurrũt ⁊ naturalia ⁊ adoptiõis iura ⁊ ius ptãtis naturalis pr̃is oĩo diſſoluit: ⁊ in hmõi patrẽ adoptiuũ trãſfert̃ in cui' perſona cõſtituimus adoptionẽ pleniſſimã eſſe qñ ea que dixim' cõcurrunt. ⁊ hec vſq; ad illum. §. Illud autem. Fran. de are.
h ¶ Conſtitutiones. vt. C. de adop. cum in adoptiuis. ⁊. ſ. de adop. §. ſ3 hodie. ⁊. §. ſi vero.
i ¶ Preſente eo. niſi ſit infans. vt. C. de eman. li. l. pe. Accurſius.
k ¶ Non cõtradicẽte. No. patiẽtiã cõſenſui cõparari: ſic qui tacet affirmat. ſic. ff. de pig. l. fideiuſſor. §. pater. ⁊. ff. ſolu. ma. l. ij. §. fi. Arg. 3. ff. de adop. l. ij. §. i. + ⁊ de peu. filiusfamilias. §. ſ. Acc. Additio. Sed ibi erubeſcentia tacuit. quo caſu non videtur conſentire ſm Jaſo. per tex. in

Taceñs affirmat.
+ S3 ibi ex rpoſ. redrit expſſus cõ

n ¶ Illud. Dic. §. tradit duo precepta. vt. ſ. de adop. §. ſed hodie.
o ¶ Ex filio. Scilicet naturali ⁊ legitimo. ſecus in legitimo tantum vt in adoptiuo: nam tũc filio emãcipato etiam nepos ex eo emancipat' videtur ſm quoſdam. vt. ff. de capi. dimi. l. liberos. §. emancipato. ⁊. ff. de adop. l. ſed etiam nepos. Vel melius dic in eo idem quod in naturali: vt in fine huius tituli. ⁊. ff. de adopt. l. liberũ. ⁊. ff. de capti. ⁊ poſtlimi. reuer. l. ſi me tibi. Accurſius.
p ¶ Ex ea naſcitur. Secus in ancilla pregnante manumiſſa vel alienata. vt. ſ. de ingenu. §. ſufficit. ⁊. ff. de acqui. rerum domi. l. fi. ⁊. C. de probatio. l. matrem.
q ¶ Et qdẽ. Hoc eſt ſecundũ pceptuz: ⁊ repete ſcire oportet q neq; ⁊c.
r ¶ Naturales. Subaudi ⁊ legitimi. nam naturales tantum nõ ſunt in poteſtate. vt. ſ. de nup. §. fi.
s ¶ Pene. Hic nota talem regulam q nullus filius poteſt compellere patrem vt emancipet euz: quod fallit in quattuor caſibus. ⁊ ideo dicit pene: vt ſi pater agnouerit legatum ſibi relictum hac contemplatione vt liberos emanciparet. Nam tum compellitur extra ordinem emancipare: vt. ff. de conditionibus ⁊ demonſtrationibus. l. ſi cui. Item ſi titius adoptauit priuignum ſuum compellitur emancipare eum eo pubere facto ſi probauerit ſibi non expedire eſſe in poteſtate: vt. ff. de adoptio. l. nõnunq;. ⁊. l. ſequenti. Idem in quolibet adoptiuo: vt. ff. de minoribus. l. iij. §. ſi quis minor. Item ſi filie peccandi neceſſitatem imponat: vt. C. de epiſcopali audientia. l. ſi lenones. Item ſi filiũ male ⁊ contra pietatem affecerit: vt. ff. ſi a parente quis manu. l. fina. Item ecõtra filius non poteſt compelli vt emãcipetur. vt in auten. quibus modis naturales effi. ſui. §. generaliter. collatio. vj. Additio. Niſi in predictis cauſis ſm Bartolum. in. l. quidam cum filium. ff. de verborũ obligatio. et Jaſon hic. Sed Angelus tenet contrarium: niſi quando filius agnouiſſet legatum ſibi relictum contemplatione emãcipationis. Et notat in dicta. l. quidam. et eiſdem cauſis quem poſſe inuitum emancipari ex quibus poteſt exheredari.
¶ De tutelis. ¶ Imperator continuat hanc rubricã. Vel ſic. Dictuz eſt ſupra de quadam diuiſiõe perſonarum. Quia quedam ſunt ſui iuris: quedam alieno iuri ſubiecte ſunt. Uerum quia eſt reperire aliaz diuiſionem: quia quedam ſunt in tutela ⁊c. ideo ſequitur videre de tutelis. Chriſtoforus porcus.

Emãcipare filiuz pr̃ cogit̃ in qttuor caſibus.

Continuatio.

Trãſeamus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

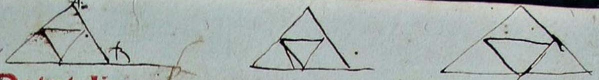

Diuiſio.

TRanſeam⁹ nūc. ¶ Iſte titulus diuidit in quattuor partes. Prio ſubdiuidit primū mēbrū pſonarū poſitū. ſ. ti. de his q ſunt ſui vl' alieni iuris. Scdo diffinit qd ſit tutela. Tertio q ſunt tutores ⁊ vñ dicant. Quarto q ſunt illi q poſſunt tutores ex teſtamento dare. Scda ibi: eſt aūt. Tertia ibi: tutores. Quarta ibi: permiſſum. Are.

¶ Caſus. Juſti. dicit hic cōtinuādo pceſſum ſuū. Nūc trāſeam⁹ ad aliā diuiſionē pſonarū. Naz ex his pſonis q̄ in ptāte nō ſunt: q̄dā ſunt in tutela/ vel i cura. q̄dā neutro iure tenent. vñ videam⁹ de illis pſonis q̄ ſunt in tutela vel cura. Nā cognitis illis pſonis q̄ ſūt i tutela vel cura. ceteras q̄z pſonas illas videlicet q̄ neutro iure tenent ſimul itelligem⁹. Pri⁹ em̄ iſpiciam⁹ de illis pſonis que ſunt in tutela: ⁊ hec dicū tur vſq̄ ad illum. §. Eſt aū tutela. Fran. de are.

a ¶ Ad aliā. nā diximus duas. vt. ſ. de iure. pſo. i p̄n. ⁊. ſ. de his q ſunt ſui iuris vel alieni. in prin.

b ¶ Ex his. Nota ergo ꝙ hic ſubdiuidit illud mēbrū q̄dā ſui iuris ſunt qḋ eſt oppoſitū illi: quedaz alieno iuri ſubiecte ſunt: vt. ſ. de his qui ſunt ſui iuris vel alieni.

c ¶ Non ſunt. qui ergo in tutela vel cura ſunt ſui iuris ſunt. Filiuſfamilias ergo nō pōt hēre tutorē vel curatorē: vt hic. ⁊. C. de cura. fu. l. fi. in pri. ✠ Sed contra. C. de ſen. pa. l. fi. §. j. q2 fili⁹ ei⁹ q eſt apud hoſtes ē in tutela: ⁊ tamē non eſt ſui iuris: vt. ſ. tit. j. §. ſi ab hoſtibus. ſed ibi ✠ vere non erat in poteſtate cum pater deportatus eſſet: vt diximus. ſ. ti. j. §. cum autem.

d ¶ Neutro. Nec tutela nec cura.

e ¶ Ita enim. Q2 contrariorum eadem eſt diſciplina: vt hic. ⁊. ſ. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. in prin.

f ¶ In tutela ſunt. de alijs dicetur. j. de cura.

¶ Eſt aūt. ¶ Caſus. Dñe iā video ꝙ vultis de illis tractare q ſunt in tutela. Dicatis ergo ſi placet qd eſt tutela: Rñ. Juſti. diffiniēdo tutelā. Tutela put Serui⁹ iuriſcōſult⁹ diffinit eſt ius ⁊ ptās ⁊c. Et diffinitiōis ptes in caſu mutari nō pñt. Et hec vſq̄ ad illū. §. Tutores autez ſunt ⁊c. Sz dñe iā video qd eſt tutela. dicatis ergo q ſunt tutores: Ad hoc rñ. Juſt. ꝙ tutores ſunt q eā vim ⁊ ptātē acceperūt: ex qua vi ⁊ ptā te nomē ſuū acceperūt. Nā dicunt tutores a tuēdo quaſi tuitores. i. defenſores: ſicut edititij dicūt q edes tuet. ⁊ hec vſq̄ ad illū. §. Permiſſū.

g ¶ Seruius. Nomen ē iuriſconſulti: ⁊ facit ad hunc. §. ff. eo. l. j.

h ¶ Vis atq̄ poteſtas. i. violēta ptās. nā dat tutor inuit⁹. cū em̄ ſit munus publicū. vt. j. de excu. tu. ⁊ cu. in p̄n. ergo inuit⁹ dat: vt. C. de decu. l. null⁹. li. x. Itē inuito dat: vt. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab his. necnō. ⁊. ff. de tu. l. ij. vnde pz ꝙ hic eſt alia ptās q̄ patris in filiū/ ⁊ dñi in ſeruum: cū illa ad cōmodū. vt. j. per quas pſo. no. acq. §. j. ⁊. ſ. de his q ſunt ſui vel alie. iu. §. ij. hec vero ad onus. tenetur em̄ de dolo ⁊ lata culpa: vt. C. arb. tu. l. ij. Item per hoc quod datur inuito differt a curatore qui volenti datur. vt. j. de cura. §. item inuiti. ⁊. ff. eod. l. ij. §. ſi pupillus. Vel dic vis ad cogendum/ poteſtas ad imperandum.

i ¶ Libero. Nā niſi ſit liber pupill⁹ nō pōt hēre tutorē. cū ſi ſeru⁹ ſit/ nō ſit ſui iuris qḋ eſt neceſſe. vt. ſ. eo. in p̄n. ✠ Itē ⁊ ſi dubi⁹ eſt pōt hēre tutorē. vt. ff. d tu. ⁊ cu. da. ab his. ei q. Eſt tñ caſ⁹ vbi ſeruo dat tutor: vt. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab his. l. ſi ipuberi. j. rñ. cui tñ legi ſignat ƺ. ff. ad treb. l. ſi res aliena. §. ſi ſeru⁹. ⁊. l. cogi. §. fi. ⁊ his duab⁹ eſt alia ƺ. ff. e. tit. l. mulier. §. nō eſt. Que legū ƺrietas ita ſoluit: cū libertas fideicōmiſſaria ⁊ hereditas relinquit ab eodē pſtāda: poterit ſeru⁹ cogere vt inſtitut⁹ hereditatē adeat: ⁊ tūc datur etiā ſeruo tutor. vbi vero ab vno hereditas ⁊ ab alio libertas relicta eſt: non pōt niſi prius pſtita ei libertate: tunc enim coget alium heredem hereditatem adire ⁊ ſibi reſtituere. ſm Jo.

k ¶ Ad tuendū. Propter hoc etiam remouet patriā ptātem que nō eſt ad tuendum ✠ ſed ad gubernandum prout vult: ⁊ ſibi acquirendum.

l ¶ Propter etatē. Ad differētiā curatorū qui dant furioſis ⁊ mēte captis: qui pp̄ter morbū ſe defendere non pñt. vt. j. de cu. §. furioſi. Acc.

m ¶ Jure ciuili. Nota tutelā eſſe de iure ciuili. ✠ lz oēs fere cōtract⁹ ſint de iure gentium. vt. ſ. de iure na. §. ius autem.

n ¶ Data. ſ. a lege vel iudice: permiſſa vero a teſtatore d. vt. j. e. §. pmiſſum. Vel dic data perſone principaliter permiſſa ſecūdario rebus. vt j. ti. j. §. certe. ⁊. j. de excu. tu. §. datus.

o ¶ Eam vim. Que eſt dicta. ſ. proxi. §.

TRanſeamus nūc ad aliā[a] diuiſionem pſonarū. ¶ Nā ex his[b] pſonis q̄ in ptāte non ſunt[c] q̄dā vel i tutela ſunt: vel i curatiōe: q̄dā neutro[d] iure tenent. Videam⁹ ergo de his q̄ i tutela vel i curatiōe ſūt. Ita em̄[e] intelligemus ceteras pſonas que neutro iure tenent: ac prius diſpiciamus de his q̄ in tutela[f] ſunt.

¶ Hic ponitur diffinitio tutele.

¶ Eſt autem tutela (vt ſeruius[g] diffiniuit) vis[h] atq̄ poteſtas in capite libero[i] ad tuendum[k] eum qui pp̄ter[l] etatē ſe defendere nequit: iure[m] ciuili data[n] ac permiſſa.

¶ Ille eſt tutor in quē cadit diffinitio tutele. h. d. Are.

¶ Tutores aūt ſunt q eam[o] vim ac ptātem habēt: ex q̄[p] re ipi nomē acceperūt. Itaq̄ appellantur tutores quaſi tuitores atq̄ defenſores[q]: ſicut editui dñr q edes[r] tuet.

¶ Pr̄ pōt filio ſuo pupillo tutorem dare in teſtō. Item etiam nepoti ex filio: dūmodo nō ſit in poteſtatem ſui patris recaſur⁹. Are.

¶ Permiſſum[s] eſt itaq̄ parētibus liberis impuberib⁹[t] q̄s in poteſtate[v] habēt teſtō[x] tutores[y] dare: ⁊ h i filios filiaſq̄ pcedit oīno. ¶ Nepotib⁹ tñ neptibuſq̄ ita demū parentes pñt teſtō tutores dare ſi poſt mortē eorū in ptātem patris ſui non ſunt recaſuri. ¶ Itaq̄ ſi filius tuus mortis tue tpe in poteſtate tua ſit[z]: nepotes ex eo non poſſunt[a] teſtamento tuo tutores[b] hēre: q̄uis in poteſtate tua fuerit: ſcilicet q2 mortuo te in poteſtatez patris ſui recaſuri ſunt.

¶ Pr̄ pōt dare tutorem poſthumo: qui ſi natus eſſet/ in poteſtate ſua eſſet. Are.

¶ Cū aūt in cōplurib⁹[c] alijs cauſis poſthumi p iā natis habeant: ⁊ in hac cauſa placuit non minus poſthumis q̄ iam natis teſtō tutores dari poſſe: ſi mō in ea cā ſint: vt ſi viuis parētib⁹ naſcerent ſui heredes ⁊ in ptāte eorum fierent[d].

¶ Datio tutele filio emancipato impuberi nullius eſt momēti: niſi per preſidem confirmetur. Are.

¶ Sed ⁊ ſi emācipato filio tutor

p ¶ Ex q̄ re. i. vi ⁊ ptāte.

q ¶ Defenſores. Et hz h etiā curatores ſunt tutores: ſm Jo. ⁊ plerūq̄ ſic appellant: vt. ff. de le. iij. cū filio. §. j. ⁊. ff. de mi. l. j. §. ij. Additio. Hanc glo. reprobat Ja. q2 lz alluſio vocabili ƺueniat: nō tñ precedit: q2 repugnat diffinitio vt notat Bar. in. l. j. ff. de teſta.

r ¶ Qui edes. Vt eſt prefectus vigilum: ⁊ q cū eo de nocte vadunt: vt. ff. de of. prefec. vigi. l. iij. §. ſciēdum. Accur.

¶ Permiſſum. ¶ Diuiditur in tres partes. Primo ponit dictuz in gñe. Scdo illud modificat. Tertio modificationez exēplificat. Scda ibi: nepotibus. Tertia ibi: itaq̄. Aret. ¶ Caſus. Dñe ex q̄ vultis tractare de tutelis ⁊ teſtamētaria tutela q̄ dignior eſt. dicatis q in pmis q pñt dare tutoris i teſtō ⁊ qb⁹: Ad hoc rñ. Amice: permiſſuz eſt parētib⁹ qui liberos tpe mortis in ptāte habēt liberis ſuis ipuberib⁹ in teſtō ſuo dare tutores: ⁊ hoc i filijs ⁊ filiab⁹ gñaliter locuz obtinet: ſed ſecus eſt in nepotib⁹ ⁊ neptib⁹ ⁊ ceteris liberis in remotiori gradu cōſtitutis. Nepotib⁹ em̄ ⁊ neptib⁹ ita demū pñt parētes in teſtō ſuo tutores dare ſi poſt obitū eorū hmōi nepotes i pr̄is ſui ptātē recaſuri nō ſunt. vñ ſi in tpe mortis me filiū tuū ⁊ ex me nepotes ⁊ neptes in ptāte tua habeas/ nepotes ⁊ neptes in teſtō tuo tutores accipere nō poterūt: lz in ptāte fuerint: q2 ſtatim poſt mortē tuā in ptāte pr̄is ſui ſunt recaſuri. Sed pone. Dñe iā video ꝙ parētes in teſtō ſuo liberis ſuis impuberib⁹ tutores dare pñt: ſed nunqd pmittit parētib⁹ dare poſthumis ſuis tutores in teſtō: Rñ. impera. ꝙ ſic. Nā cū pluribus alijs cauſis poſthumi p iā natis habeant. ſtatutū eſt in hac cā nō min⁹ poſthumis q̄ etiā iā natis tutores a parētib⁹ in teſtō dari poſſe: ⁊ hoc eſt verū ſi in hac cā ſint poſthumi: vt ſi viuis parētib⁹ eſſent nati in eorū ptāte caderēt. Et hec vſq̄ ad illum. §. Sed ⁊ ſi emancipato.

s ¶ Permiſſum eſt itaq̄. q2 quedam gñaliter vidimus de tutelis: ⁊ oīs tutela/ eſt vel teſtamentaria/ vel legitima/ vel datiua. itaq̄ prius de teſtamentaria: vtpote de digniore videamus in hoc titulo ⁊ ſequenti. De legitima autem dicetur. j. de legi. agna. tute. vſq̄ ad titu. de attili. tu. De datiua dicetur. j. de attil. tu. per totum.

t ¶ Impuberibus. etiam inuitis: vt. ff. de tu. l. muto. hoc etiā ptori ⁊ pſidi lz: vt. ff. de tu. ⁊ cur. da. ab his. l. necnon. ⁊. l. nec mandante. §. fi.

v ¶ In poteſtate. Naturalibus etiam dare pñt in his que ſibi relinquūtur. ✠ vt. C. de confir. tu. l. fi.

x ¶ Teſtō. Vel codicillis teſtō confirmatis. vt. ff. de teſta. tu. l. iij.

y ¶ Tutores. Sed non curatores: vt. j. de cura. in prin.

z ¶ Tua ſit. Et nunq̄ exiuit. alioquin nō recedit: vt. ff. de adop. l. ſi pr̄. ⁊. l. ſi filius. ⁊ de hoc dixi. ſ. ti. j. §. j. Accur.

a ¶ Non poſſunt. Licet miles ſit teſtator. vt. ff. de teſta. tu. l. ij.

b ¶ Tutores. Si autem filius vel emancipatus eſt vel mortuus: tunc nepotes ex eo ſunt ſui iuris mortuo auo: vt. ſ. titu. j. §. j. in fi. vñ ex teſtamento aui poſſunt habere tutorem: vt hic innuitur.

c ¶ In cōplurib⁹. Vt quotiēs de cōmodo eorū querit: vt. ff. de ſta. ho. qui in vtero. nō ſi de cōmodo aliorū. vt. ff. de ver. ſig. qḋ diximus. Vel ſi de incommodo matris. vt. ff. de ſta. ho. l. imperator.

d ¶ Fierent. Vt q2 ex vxore naſciturus erat vel nuru. aliud ſi ex cōcubina. niſi in his que ſibi dimitteret. vt. C. de con. tu. l. fi. tales enim tūc nō naſcerentur in poteſtate. ſ. de nup. §. fi.

¶ Sed ⁊ ſi emācipato. ¶ Caſus. Dñe iā video ꝙ pmiſſuz eſt parētib⁹ liberis ſuis impuberib⁹ in ſua ptāte exiſtētib⁹ i teſtō ſuo dare tutores. ſed pone ꝙ pr̄ i teſtō filio emācipato dederit tutorē: nūqd valet i caſu iſto tutoris datio: Rñ. ꝙ nō: ſz tñ lz i caſu iſto d iure nō teneat tutoris datio ſi tñ de facto pr̄ i teſtō ſuo filio emācipato tutorē dederit/ iſte tu-

Marginal notes:

pp̄e pſone rerūq̄ ppa- rū q2 ē de iure gentiū. l. vt vim. ff. de iuſt. ⁊ iur. et l. iij. ff. ad. l. aql. ſz xpof.

✠ Niſi i his in qb⁹ pr̄is auctas vel ƺſenſus nō ſuffic: vt q2 nō de ipius ſed filij commodo vel icōmodo tractat: q̄ caſu dat curator bonis: vt. l. fi. §. ſi naatē in ſcda. C. d bo. q lib. cuius ſola auctoritate in criālib⁹ vel actiōib⁹ plonalib⁹ pōt filius eē in iudicio: vt p ang. ⁊ Jaſ. hic.

✠ Dic ꝙ iſta ſolutio nō procedit q̄tuz ad ✠. nā ſi ibi poſitū. q eſt ƺ. ſz dicit Ja. ꝙ ille caſus ē ſinglariſſimus ſz bar. ibi.

✠ Iſtā glo. reprehēdūt coiter doc. hic.

✠ Scz p̄nci paľr ſz bene in ƺſequentiā. l. fi. §. neceſſitate. C. de bo. q lib. vñ nō ƺſidērat. l. j. C. de auc. tu. vbi hic. p xpof.

✠ Et iō dif feıt a tutela

Tutela ē triplex.

✠ Et eſt rō q2 tūc nō dr̄ dari tutor p ſone. ſz here ditati ſiue rebus. l. pr̄. §. j. ff. de teſta. tu. ⁊. ſi dixerit nō ne tutor datur pſone: Rñ. vez qñ dat a lege vel a iudice q̄ habent ſubditos in pāte vľ a teſtatore hñte pupillū i ptāte ſm xpof.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tor a patre de facto datus ex preſidis ſnia confirmandus eſt oīmodo i. ſine inquiſitione. Et hec dicuntur vſq; ad fi. titu. Fran.

a ¶ Cōfirmādus. nō ergo valebat datio per ſe: cum nō eſſet in ptāte: vt ſ. e. §. pmiſſum. Sz nūqd h tutor cōfirmat⁹ dr teſtamentari⁹: qd ſi eſſet p̄ferref legitimo. vt. j. ti. ij. in prin. an datiuus quod pōt admitti: ⁊ facit p hoc. ff. de verb. ſigni. l. lege. ✝ ⁊ in auf. de defen. ci. §. ſi decetero. colla. iij. ita legitimus tutor huic p̄fertur. vt. j. de attil. tu. i pn. ‡ ⁊ iō gloſauit. i. ſine inqſitiōe: nō q vellet eū cōfirmari ſi ali⁹ eēt legitimus: ſed qꝛ nō q̄ritur an ſit locuples vel nō. Sed ar. cōtra. ff. de cu. fu. ſi furioſo puberi.

b ¶ Sine iqſitiōe. i. qꝛ nō ſatiſdat. ſ. rez pupilli ſaluā fore. Itē locuples ſit vel nō: hoc eñ nō queritur. vt. ff. de confir. tu. l. j. Sed aliud in matre dāte tutorē filio: ibi eñ ⁊ ſi nō ſatiſdef/ tñ ⁊ cū inqſitiōe daf: vt. d. l. dr. ⁊. C. de cōfir. tu. l. j. Sed q̄re diuerſum in mr̄e dāte tutorez filie: Rñ. i memoriā precedentis ptātis: vt. ff. de q̄ſti. l. vni⁹. §. ſeru⁹. ⁊. ff. q pe. tut. l. fi. ⁊ facit ad hoc j. de ſatiſda. tu. ⁊ cura. in pnc. ⁊. ff. de lib. agn. l. j. §. iulianus. ⁊. C. de epiſ. audiē. l. de creationib⁹. Sz arg. cōtra. ff. de in lit. iuran. l. videamus.

Tutor cō firmat⁹ eſt datiuus et non teſtamētarius. ✝ Immo ſi facit ſz doc. qꝛ dare non vf q̄ ex neceſſitate cōfirmat. vt h i ꝟbo oino. ar. l. rē legatā. ff. de adi. leg. Sz meli⁹ pbaf i. l. iij. ff. d ꝯfir. tu. vbi cum aſſimilef teſtamētario/ ptz q nō eſt idē. l. qd ner ua. ff. depo. ‡ Dic q cōmunis opi. eſt i ꝯriū ꝑpter ordinē titulorum.

a patre datus fuerit teſtamento: cōfirmādus[a] eſt ex ſnia p̄ſidis oīmodo: id eſt ſine inquiſitione[b].

Qui teſtamento tutores dari poſſunt. Titu. xiiij.

Pr̄familias et filiusfamilias ⁊ ſeruus ꝓpri⁹ ēt ſine expꝛeſſione libertatis dari pt i teſtō tutor dūmō nō ignoranter detur vt liber. Arc.

Dari aūt tutor pōt teſtamēto nō ſolū pr̄familias[c]: ſ; etiā filiusfamilias[d]. Sz ⁊ ſeruus ꝓprius teſtamēto[e] cum libertate recte tutor dari pōt. Sed ſciēduz eſt cum ⁊ ſine libertate[f] tutorem datum tacite libertatem directā[g] accepiſſe videri: ⁊ p hoc recte tutorē eſſe. Plane ſi per errorez quaſi liber tutor datus[h] ſit aliud dicendum eſt[i].

Alienus ſeruus ſub cōditione libertatis future tutor in teſtamēto creari pōt ꝓprius autē ſub ꝯditiōe p̄dicta tutor inutiliter datur.

Seruus aūt alien⁹ pure inutiliter[k] teſtamento datur[l] tutor: ſed ita cū liber erit vtilit[er] daf. Proprius autem ſeruus inutiliter eo[m] modo tutor datur.

Tutor creatus q eſt inhabilis rone alicuius accidētis ānexi tpale impedimētū p̄ſtātis eo ceſſante tutor efficaciter erit. h. d. Arc.

Furioſus vel minor. xxv. ānis tutor teſtamento datus tutor tūc erit: cum compos[n] mentis aut maior. xxv. annis fuerit factus.

Ad certum tp̄s ex certo tpe vel ſub cōditione ⁊ ante heredis inſtitutionem tutor dari poteſt. ſecus autem ad rem certā vel cām. Arc.

Ad certū[o] tp̄s: vel ex[p] certo tpe vel ſub cōditione: vel anū[q] heredis inſtitutionē poſſe dari[r] tutorē non dubitaf. Certe[s] autē rei vel cauſe[t] tutor dari non pōt: qꝛ perſone[v] non cauſe vel rei tutor datur.

Appellatiōe filij poſthumi primi gradus cōtinentur: appellatio vero liberorū ⁊ nepotes ⁊ neptes ⁊ ceteros deſcēdentes amplectif: ⁊ appellatione poſthumorum taz poſthumi primi gradus q̄ vlterioris continentur.

Si quis filiabus ſuis vel filijs

Qui teſtō tutores dari pñt. ¶ Dictuz eſt. ſ. in §. permiſſum. tit. j. quib⁹ dantur tutores. Reſtat videre qui poſſunt dari tutores. ideo ad hoc videndum ponitur hic hec rubrica. Arc.

Dari aūt. ¶ Tot⁹ iſte titul⁹ diuidif in qnq; ptes. Prio q pñt tutores dari. Scdo qñ ſeru⁹ alien⁹ pōt in teſtō tutor dari. Tertio qñ furioſus vel minor tutor daf. Quarto qñ ad certū tp̄us vel ſub cōditiōe vel certe rei daf. Quito qñ filijs vł filiab⁹ daf qb⁹ dat⁹ videaf. Scda ibi: ſeru⁹ autē. Tertia ibi: furioſus. Quarta ibi: ad certū tp̄s. Quita ibi: ſi qs filiab⁹. Et hoc pricipiū ſubdiuidif i q̄ttuor ptes. Prio q pr̄familias ⁊ filiusfamilias pōt tutor dari. Scdo qñ ſeru⁹ ꝓpri⁹ daf cū libertate. Tertio q ſi ſine libertate tūc tacite videf ſibi data libertas. Quarto qñ credebaf liber. partes de ſe patēt. ¶ Caſus. Dñe iā vultis tractare q pñt tutores dari i teſtō. Ad hoc rñdet ipera. Amice/ tutor in teſtō dari pōt nō ſolū paterfa. ſz etiaz filiusfa. ⁊ nō ſolū liberi hoīes in teſtō tutores dari pñt ſz etiā ſerui. Nā qs ſeruū ꝓpriū in teſtō ſuo cū libertate tutorē dare pōt. ⁊ nō ſolū ſi libertatē expſſit tenebit tutoris datio: ſed etiā ſi ꝓpriū ſeruū ſine libertate in teſtō tutorē dederit. Ex ipa eñ datiōe tutele ipſe ſeru⁹ vf directaz libertatē accepiſſe: ⁊ p hoc adminiſtrationē cōſequif: ⁊ hoc verū eſt qñ teſtator q dedit eū in tutorē ſerui cōditionē nō ignorauit. Nā ſi p errorē quaſi liberū eū dedit aliud erit dicēdū: qꝛ in eo caſu nec liber nec tutor erit. Et hec vera ſunt in ꝓprio ſeruo. ſed ſi ſeru⁹ alien⁹ pure in teſtō dat⁹ tutor fuerit cū liber erit: puta teſtator ita dixit. Stichū ſeruū petri cū liber erit tutorē do vtiliter datus videf: ⁊ hoc eſt verum in ſeruo alieno. Sed ſi ꝓprū ſeruum eo mō dederit tutorē videlicet cū adiectione cū liber inutiliter dediſſe intelligif. Sed pone. qdā ſatis inconſulte ꝓuidēs liberis ſuis dedit eis quēdam furioſuz tutorē vel forte minorē xxv. an. qd iuris eſt in hoc caſu: Ad hoc rñdet impera. q ſi furioſus vł minor. xxv. an. tutor datus fuerit: tūc demū tutor erit cum furioſus cōpos mentis factus fuerit. aut maior. xxv. an. extiterit. Et hec vſq; ad illum. §. Ad certum tempus. Fran. de are.

c ¶ Paterfa. Niſi ſit mut⁹ vel ſurd⁹: ⁑ qꝛ tutor ⁊ loq ⁊ audire dz. vt. ff. d tu. l. j. §. pe. ⁊. §. fi. Additio. Et ideo taciturnitas ſeu patiētia tutoris nō haberetur pro auctoritate. vt no. gl. in. l. iij. ff. de auc. tu poſſet tñ eſſe p curator ad negocia: ſed non curator. vt per ange. ⁊ alios hic.

d ¶ Filiusfa. Cū eñ tutela ſit ius publicum. vt. j. de excu. tu. in prin. nō curaf ius pa. po. vt. ff. ad treb. naz qd. j. rñ. ⁊. ff. de his q ſunt ſui vel alie. iur. filiusfamilias. quo caſu pr̄ de peculio tenef niſi agnoſcat: tūc eñ. ſ. qñ agnouit inſolidum. vt. ff. de tu. l. ſi fili⁹. ⁊. ff. de admi. tu. l. luci⁹ titi⁹.

e ¶ Teſtamento. Sed a preſide tutor dari non poteſt ſeruus. vt. C. qui dari tu. poſ. l. in ſeruili.

f ¶ Et ſine libertate. Nō expꝛeſſo hoc q ſine libertate det: ſz omiſit libertatis dationem: vt. ſ. qui ma. non poſ. §. licet. in fi. ⁊. C. de neceſ. ſer. l. quidam. §. illo nos in tali.

⁑ Sez peni tus. alſ ſec⁹ l. ſi. ff. d legi. tu. Itē hoc vez in pſonalib⁹ vt h etiaz ſi talis morb⁹ ſupuenerit: qꝛ deſinit ipſo iure etiaz ſi ad mor⁹ labioꝝ intelli

g ¶ Directā. Immo vf q fideicōmiſſariā. vt. C. de fidei. li. ⁊ ſi nō aſcripta. ⁑ Z. Sed certe hic teſtamēto hoc ſit ibi alia volūtate puta codicillis vel p epl'am. Vel dic q ibi alienū credebat: hic ſuū ſciebat. Itē alia rōne nō videf valere datio: qꝛ ille ſol⁹ daf tutor q teſtamēti hz factionez. vt. ff. de teſta. tut. l. teſtō. alſ incipit: ſiqdē. Rñ. illud intellige in paſſiua ſignificatione in q̄ etiā ſeruus dr hēre teſtamēti factionē: vt. j. de here. quali. ⁊ dif. §. teſtamenti.

geret: vt h p bal. Sec⁹ tñ in muneribus pſimonialibus. l. oēs. §. i. ff. d mūe. ⁊ hon. ⁑ Ex q̄ no. q ꝓmouēs ad dignitates ſciēter inhabilē vf cū eo diſpenſare ſi pōt. nō alſ. l. ſi. C. ſi huius aut li. ad decur. aſpi. li. x. ſm ange.

h ¶ Dat⁹ ſit. ſ. ꝓpri⁹ ſeruus: lz hoc nō ſit verſiſile: vt. C. de reſcin. vē. l. quiſqs. ſed forte ex cā hereditaria nouiter hēbat: vt ff. de reg. iu. l. qui in alteri⁹. ⁊. j. de vſu. §. qd autez.

i ¶ Dicēdū eſt. ſ. vt neq; liber: neq; tutor ſit: idez multomagis in alieno: vt. ff. de fideicō. li. l. gñaliter. §. ſi qs tutorem. ⁊. ff. de teſt. tu. ſi qs tutorem.

k ¶ Inutiliter. ſ. vt ſtatiz ſit: ſed cum liber erit.

l ¶ Daf. Qꝛ directo nō erit liber: ſed per fideicōmiſſum. vt. ff. de teſt. tu. l. ſi hereditas. §. fi. et. C. de fideicom. liber. l. et ſi non aſcripta.

m ¶ Eo modo. ſ. cū liber erit. naz nō erit tutor. inutilis eñ dr etiā ſtipulatio ꝓpter inutilē adiectionem. vt. ff. de ſtip. ſer. l. ſz non ſibi. ✝ vel alter inutilr: qꝛ p non adiecta habef: ⁊ erit tutor ac ſi nō eēt adiecta: vt ⁊ alſ. j. de here. inſti. §. ipoſſibilis. Vel dic tertio ſm. P. nō erit tutor nūc ſed cōditione extāte. hec nō placet: qꝛ ſic nō eſſet differētia inter ſuū ⁊ alienū ‡ ſed prima verior eſt. vt. ff. de regu. iur. l. actus. Additio. Que lex procedit etiā in teſtamentaria tutela qñ. ſ. conditio eſt prohibita vt hic. alſ ſecus: vt. j. prox. §. ſm Jo. fa. ⁊ alios hic.

✝ Immo ſbi viciaf iutilis adiectio ſm ange. hic. ‡ Quāuis opi. Pla. ſit repͥhēſibil: iſta tñ rō reprehēſionis eſt falſa p. l. ſz ſi heredi tas. §. fi. ff. d teſta. tu. ſm ange.

n ¶ Compos. Siue hoc dictum fuerit a teſtatore ſiue non: vt. ff. e. l. ſi hereditas. §. ſi furioſus. ⁊ facit ad hoc. ff. de iudi. cum furioſus. j. rñ.

¶ Ad certum. ¶ Caſ⁹. Dñe qdā ſub cōditione dedit tutorē: nunqd tenet datio in iſto caſu: Rñ. impera. q ſic. Nā ad certū tp̄s ⁊ ex certo tpe ⁊ ſub cōditiōe ⁊ ante heredis inſtitutionē tutorē dari poſſe nō dubitaf. Certe aūt rei vel cauſe tutor dari nō pōt: qꝛ tutor p̄ncipalr pſone ⁊ nō cauſe vel rei datur. ⁊ hoc in ſcda pte vſq; ad illū. §. Si qs filiab⁹. Fran.

o ¶ Ad certum tp̄s. vſq; ad paſcha.

p ¶ Ex certo. i. a paſcha teſi antea: vt. ff. de act. ⁊ obli. l. obligationū. §. j.

q ¶ Vel ante heredis. Contra videbaf. j. de leg. §. ante heredis. accur.

r ¶ Poſſe dari. a teſtatore: non a iudice. vt. ff. de reg. iur. l. actus. accur.

s ¶ Certe autem rei. ſ. africe vel ſyriace vtiliter datur. vt. ff. e. l. ſi tñ tutor.

t ¶ Cauſe. ſ. certe vt ad rei ven. ſed vf contra. C. de in lit. dā. tu. l. ad litē. ſed ibi tutor pro curatore ponitur. Item vf contra. ff. de teſt. tut. l. ſi tñ tutor. ſed ibi vniuerſitati rerum datur non rei certe.

v ¶ Perſone. ſ. pupilli principaliter vt eū inſtruat bonis morib⁹: ⁊ etiā ſalaria p̄ſtet magiſtris ei⁹. vt. ff. de admi. tu cū plures. §. in primis. ⁊. C. de alimen. p̄ſtan. l. fi. ad hoc eñ principaliter datur. ſcdario autem rebus datur. vt. j. de excu. tu. §. datus. ſed in curatore econtra. nam principaliter rebus. ſecundario pſone datur. vt. C. de nup. l. in copulādis.

Tutor ad qd daf pupillo.

¶ Si quis ⁊c. ¶ Caſus. Ponam⁹ titius in teſtamēto dedit tutorē liberis ſuis in hunc modū. Filijs ⁊ filiabus meis meuiū tutorem do. ⁊ poſtea deceſſit vxore p̄gnante relicta. demū procedente tempore peperit poſthumū ⁊ poſthumā. nunqd in caſu iſto iſtis poſthumis tutor dat⁹ videf: Ad hoc reſpō. impe. q ſic. Nā ex quo filijs ⁊ filiab⁹ tutorē dederit ⁊ poſthumo: ⁊ poſthume intelligif dediſſe. Filij eñ vel filie appellatione poſthumus ⁊ poſthuma cōtinenf. Sed pone q nepotes poſthumi nati ſunt ex vxore filij quem pater tpe mortis habuit in poteſtate. nunqd hmōi poſthumis ⁊ nepotibus tutores dari intelligūtur: Rñ. impe. q refert qb⁹ verbis vſus eſt teſtator dando tutorē. Nā ſi teſtator dicit ſic. liberis meis tutorē do. tūc nō ſolū filijs/ ſz etiā nepotib⁹ poſthumis dediſſe itelligif ceterū ſi pater dādo tutorē ita dixit. Filijs meis tutorē do. in hoc caſu filiorū appellatiōe nepotes nō cōtinebunf. Alr eñ nepotes ⁊ alr filij appellāf: ſz ſi pr̄ ita dixit. poſthumis meis tutorē do. poſthumoꝝ appellatiōe nō ſolū filij poſthumi/ ſz etiā ceteri liberi i

remotiori

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

remotiori gradu naſcituri continebuntur. h. d. vſq ad fi. Fran.

Maſculinum cõcipit femininum et nõ ecõuerſo.

a ¶ Poſthumo. ſcz filio.

b ¶ Qꝛ filij. hec dictio filij cõprehẽdit poſthumũ ꝛ poſthumã cũ maſculinũ poſſit ꝯcipe femininũ. ſꝫ hᷓ dictio filie nõ ꝯphẽdit vtrũq: ꝛ ſic nec poſthumũ cũ femininũ nõ ꝯcipiat maſculinũ: vt. ff. d le. ij. ſi ita ſcptũ. ꝛ. ff. de lega. iij. q duos. ꝛ l. ſeruis legatis. ✠ Item no. appellatiõe natoꝝ ẽt nõ nati ꝯtinent: cũ de eorũ cõmodo tractat. vt. ff. de ſta. ho. q in vtero. ꝛ. ſ. ti. j. §. cum autẽ. ꝛ facit. ff. de teſt. tu. l. ſi qs ita. §. j. et l. ſi quis filiab⁹. ꝛ. l. ꝙ ſi.

✠ Uide gl. in. c. gñali. de elec. li. vj.

Natoꝝ appellatione continent nõdũnati.

c ¶ Si filios. ſ. dixerit. ac.

d ¶ Non continebuntur. ſcz nepotes.

Filius vñ dicitur.

e ¶ Appellãtur. ab oĩb⁹ in vſu vel cõſuetudine: ſꝫ ſm verã ſignificationem vbi (qꝛ fili⁹ dꝛ a philos qḋ eſt amor) etiã nepos dꝛ fili⁹: ꝛ ẽt qlibet quẽ aliqs diligit pñna dilectõe. vt. ff. de verbo. ſig. l. liberorum. §. ſed ꝛ papirius. que videtur contra.

f ¶ Ceteri. Etiaꝫ nati ſm quoſdã qḋ falſum eſt: vt. ff. de ver. ſig. nomẽ. Dic ergo ceteri. ſ. ex filijs naſcituri qui ſui poſthumi ſunt p. l. vell. vt. ff. de iiu. rup. teſt. l. poſthumoꝝ. ꝛ. ſ. de exhe. li. §. poſthumi. ꝛ. ff. de lib. ꝛ poſthu. l. gallus. i. reſpon.

Continuatio.

¶ De legitima agnatoruꝫ tutela. ¶ Supra duobus titulis pcedentibus dictuꝫ eſt de tutela teſtamentaria. hic autem ponitur de tutela legitima que ſequitur teſtamentariam. Angelus.

Diuiſio.

Quibus autẽ. ¶ Tot⁹ iſte titulus diuidiᵗ in quattuor ptes. Prio ponit qualr lex. xij. tabularꝫ dat agnatos ĩ tutores pupillis deficiẽtib⁹ tutorib⁹ teſtamẽtarijs. Scḋo q ſunt agnati ꝛ q nõ ſunt. Tertio qualr intelligẽda ſunt illa vba poſita hic in pncipio. videlꝫ qb⁹ aũt in teſtõ tutor dat⁹ nõ ſit. Quarto qualr ius agnatiõis perimiᵗ. Scḋa ibi: ſunt aũt. Tertia ibi: qḋ aũt. Quarta ibi: ſed agnatiõis. Et ſubdiuidiᵗ hoc pncipiũ in tres partes. qꝛ primo dicit qualr deficiẽte tutela teſtamẽtaria vocanᵗ legitimi. Scḋo q ſunt agnati. Tertio q cognati. Scḋa ibi: ſunt aũt. Tertia ibi: at q. ¶ Caſ⁹. Dñe iã video ꝙ vultis tractare de legi. agna. tu. dicatis ergo mihi qñ locũ hꝫ hmõi tutela: Rñ. impe. ꝙ deficiẽte teſtamẽtaria tutela locũ hꝫ legi. agna. tu. Nã qb⁹ impuberib⁹ liberis tutor in teſtõ a parẽte datus nõ fuerit his ex. l. xij. tabu. agnati ſunt tutores. ꝛ iſti agnati ex. l. xij. tabu. ad tutelam vocati legitimi tutores appellanᵗ. Sed pone: dñe iam video qñ leg. agna. tu. hꝫ locũ: ꝛ vñ deſcẽdit. dicatis mõ mihi qui dicũtur agnati: Rñ. impe. ꝙ agnati ſunt cognati per virilis ſex⁹ cognitionẽ cõiũcti. ꝛ dicunᵗ agnati quaſi a pr̃e: qꝛ ab eodẽ pr̃e nat⁹ tibi agnat⁹ eſt vt fratris fili⁹ ꝛ etiã nepos ex eo. Itẽ patru⁹ adeſt tibi cognat⁹ ꝛ filius patrui ꝛ nepos ex eodẽ filio patrui natus. Sed qui p feminini ſex⁹ cognatiões iungũtur nõ ſunt agnati ſed alr naturali iure cognati. vñ amite tue filius nõ eſt tibi agnat⁹ ſed tm̃ naturalr cognat⁹: qꝛ per femininã lineã. ſ. per amitã tuã tibi cõiungiᵗ: ꝛ tu inuicẽ illi eodem iure cõiungeris: qꝛ qui naſcũtur patris non matris familiam conſequuntur. Et hec vſq ad. §. Quod autem lex. Fran. de are.

g ¶ Quibus. Scꝫ pupillis.

h ¶ Duodecim tab. qꝛ ipa lex vocat vbis ꝛ ſnĩa: ꝛ niſi gerãt/ eoꝝ periculo agiᵗ. vt. ff. e. l. legitimos. alr aũt qñq ex ſnĩa legis danᵗ nõ ex verbis. vt. ſ. ti. ij. ꝛ. iij. Additio. Qui fctõ iuẽtario ꝛ pſtito iuramẽto de vtilib⁹ faciẽdis ꝛ ptermittẽdis iutilib⁹: pmittẽdo etiã expſſe ipm pupillũ defendere ꝛ ſatiſdare rem pupilli ſaluã fore non aũ adminiſtrabũt ꝙ ſibi per iudicẽ adminiſtratio decernatur. l. iij. §. fi. ff. de admi. tu. Ange.

i ¶ Agnati ſunt. Si ſint maiores. xxv. an. vt. ſ. de fidu. tute. in fi. ꝛ minores. lxx. an. alr excuſantur. vt. ſ. de excu. tuto. §. item maior.

Cognatio et agnatio ſe habent ſicut gen⁹ ꝛ ſpecies.

k ¶ Cognati. Nomen ergo cognationis generale: agnatiõis nomẽ ſpeciale. nam oĩs agnatus eſt cognatus: ſed non conuertitur vt hic. ꝛ. ſ. de legi. agna. ſuc. j. rñ. ꝛ. ff. eo. l. ſunt autem.

l ¶ Ex eo. Filio fratris.

m ¶ Patru⁹. Repete ſi fuerit nat⁹ eodẽ pr̃e cũ pr̃e tuo: alioquin eſt cognatus. vt. C. de legi. here. l. fi. §. ſed nec. ꝛ. §. cum autem.

tutores dederit: etiã poſthume vl poſthumo[a] dediſſe vr̃: qꝛ[b] filij vel filie appellatione ꝛ poſthumus et poſthuma cõtinent. Qꝛ ſi nepotes ſint: an appellatiõe filioꝝ et ipſis tutores dati ſint: dicẽdum eſt vt et ipſis q̊ꝫ dati videanᵗ ſi modo liberos dixerit. Ceterum ſi[c] filios: nõ cõtinebunᵗ[d]: alr eñ filij: alr nepotes appellãtur[e]. Plane ſi poſthumis dederit/ taꝫ filij poſthumi/ q̃ ceteri[f] liberi continebuntur.

¶ De legitima agnatorum tutela. Titulus. xv.

¶ Pupillis nõ habẽtib⁹ tutorẽ teſtamentariũ lex. xij. tabularum. dat agnatos in tutores legitimos: dũmõ ſint mares et maiores. xxv. annorum/ ꝛ ſane mentis. Are.

Quib⁹[g] aũt teſtamento tutor datus nõ ſit his ex lege. xij.[h] tabularũ agnati[i] ſũt tutores q vocãtur legitĩi.

¶ Deſcribit agnatos et cognatos de ſingłis exẽpla, iſerẽs. Ang.

¶ Sũt aũt agnati cognati per virilis ſex⁹ cognationem cõiũcti q̃ſi a pr̃e cognati[k]: veluti frater ex eodem pr̃e natus fratris fili⁹ nepos ve ex[l] eo. Item patru⁹[m] ꝛ patrui filius nepos ve ex eo. ¶ At q p feminini ſex⁹ pſonas cognatiõe iũguntur/ agnati[n] nõ ſunt: ſꝫ alr ſunt naturali iure cognati. Itaq amite[o] tue filius nõ eſt tibi agnatus: ſed cognatus: ꝛ inuicem ſcꝫ tu illi eodẽ iure[p] cõiũgeris: qꝛ q naſcuntur pr̃is nõ mr̃is familiã[q] ſequuntur.

¶ Inteſtatus quo ad tutelam dꝛ etiã q facto teſtamento deceſſit in quo nõ diſpoſuit de tutela: vel cuius diſpoſitio quo ad tutelam effectum ſortiri non potuit. Are.

¶ Qḋ aũt lex. xij. tabularũ ab inteſtato vocat ad tutelã agnatos: nõ hãc hꝫ ſignificationeꝫ[r] ſi oĩno[s] nõ fecerit teſtm̃ is q poterat tutores dare: ſed ſi (q̃tũ ad tutelã ptinet) inteſtat⁹ deceſſerit: qḋ tũc q̊ꝫ accidere itelligiᵗ cũ is qui dat⁹ eſt tutor: viuo teſtatore deceſſerit.

¶ Que fortiori vinculo ſunt ligata difficili⁹ diſſoluunᵗ. Et capitis diminutione agnatio tollitur.

¶ Sed[t] agnatiõis qdem ius oĩbus modis capitis diminutione plerũq perimitur. ¶ Nam[v] agnatio[x] iuris ciuilis nomen eſt. Cognatiõis vero ius non omnibus

n ¶ Agnati. Etiã ſi maſculus interueniat: vtputa ſi ſint duo fratres vterini: filius vnius fratris ſui patris nõ erit agnatus ſꝫ cognatus inſpecto feminino ſexu propter quem adinuicem ſunt cognati ſm Jo.

o ¶ Amite. Sed ipa amita eſt tibi agnata: qꝛ p patrẽ tuũ tibi cõiungiᵗ.

p ¶ Jure. ſcꝫ cognatiõis.

q ¶ Familiaꝫ. i. agnatiõnẽ. ſꝫ ꝛ alias multas habeat ſignificatiões hᷓ dictio familia. vt. ff. de vb. ſig. l. pnunciatio. §. familie. ꝛ facit. C. de ver. ſig. l. fi. ꝛ. ſ. de pa. po. §. fi.

Familia multas ſignificationes hꝫ.

¶ Quod aũt. ¶ Caſus. Dñe titi⁹ laborans liberis ſuis ipuberib⁹ quos in ptãte habuit tpe mortis meuiuꝫ tutorẽ dedit: ſed viuẽte adhuc titio teſtatore deceſſit meuius. iſti puberes adhuc tutore carẽt. Agnati aũt primi ab onere adminiſtrationis ſe nitunᵗ excuſare tali rõne. Dicũt eñ ꝙ legitima agna. tu. ex. l. xij. tab. locũ hꝫ cũ tutor ĩ teſtamẽto dat⁹ nõ eſt. Cuꝫ eñ ĩ teſtõ pr̃is ſui iſtis ĩpuberib⁹ tutor dat⁹ fuerit: dicũt ſe ab onere excuſari. Dñe p deo dicatis mihi qd iuris ĩ hoc caſu. Ad hoc rñdet ipe. dicẽs. Amice iſti agnati fruſtra nitũtur ſe excuſarei hoc caſu ab onere tutele. Male eñ intelligũt §. le. xij. tab. q ab inteſtato primos agnatos ad tutelã vocat. Nõ eñ hãc ſignificationẽ hꝫ tm̃ ſi ille q tutoreꝫ in teſtõ dare poterat oĩno teſtm̃ nõ fecerit. tũc demũ vocẽtur agnati: ſed etiã inq̃tũ ad tutelã ptinet inteſtatus deceſſit. qḋ tm̃ valere poterit ſi is q in teſtõ datus fuerit viuẽte teſtatore deceſſit. cũ igiᵗ in hoc caſu ppoſito idem cõtigerit manifeſtũ eſt ꝙ agnati ab onere tutele non poterunt pdicta rõne excuſari. Et hec vſq ad illum. §. Sed agnationis. Fran de are.

r ¶ Significationem. ſcꝫ tantum.

s ¶ Si oĩno. vel aliḋ ꝯtigat qḋ tm̃dẽ valeat qḋ dixim⁹. ſ. de here. ab inteſta. j. rñ. ꝛ facit. ff. qḋ cuiuſq vniuer. no. l. j. §. ꝛ qdẽ. Additio. Et ille p prie dꝛ inteſtat⁹ q potuit teſtari: alr dꝛ inteſtabilis: qḋ not. p ſtatutis ſm Xpofo. ꝛ Jaſ. hic. Et deficiẽte teſtamẽtario legitimo vl datiuo qs in locum deficiẽtis admittaᵗ: an legitim⁹: an datiuus. vide ange. hic.

¶ Sed agnationis. ¶ Caſus. Dñe iã video qñ hꝫ locũ agna. tu. ꝛ qui ſunt agnati. ꝛ etiaꝫ qũo itelliganᵗ vba. l. xij. tab. qb⁹ agnati vocanᵗ ad tutelã. nunqd eſt aliqua differẽtia inter ius agnatiõis ꝛ ius cognationis: Rñ. ꝙ ſic: qꝛ ius agnatiõis oĩbus modis capitis diminutiõe plerũq perimiᵗ. Nã nomẽ agnatiõis a iure ciuili deriuatũ eſt. ſed ius cognationis qḋ ab origine nomẽ ſumpſit a iure naturali deſcẽdit: nõ oĩ capitis diminutione mutatur. Ciuilis eñ rõ ciuilia iura corrumpere poteſt. naturalis autem nequaq̃. h. d. vſq ad fi. Fran.

t ¶ Sed agnatiõis qdẽ ius. Nota diligẽter hũc. §. Eſt aũt ius agnationis ꝛ ius cognatiõis ſiue cognatoꝝ. Agnati eñ habẽt ius progatiuũ ad cognatos. ſ. vt pferanᵗ in hereditatib⁹ agnatorũ mortuorũ. vt. ſ. de leg. agn. ſuc. j. rñ. Itẽ pferunᵗ in tutelis agnatorũ paruulorũ. vt. ſ. e. ti. j. rñ. his autem deficiẽtib⁹ in hereditatib⁹ ꝛ tutelis cognati ſuo iure admittunᵗ: inter quos etiã agnati vocanᵗ q deſierunt eſſe in iure agnatorũ: vel deſierunt habere iura agnatorũ vt per cap. dimi. vt. ſ. de her. ab inteſta. §. admonẽdi. Illud autẽ ius progatiuũ qḋ habẽt agnati: quia vltra iura cõia habẽt per le. xij. tab. facile pdunt: vt oĩbus modis capitis diminutio. i. per oẽm capitis diminutioneꝫ: vt per maximã vel per mediã de qbus duabus nõ eſt dubium cũ et iura cognationis perdantur. vt. ſ. ti. j. §. quod autẽ. Itẽ per minimã tolliᵗ ius agnationis: vt hic dicitur. ꝛ. ff. de capi. di. tutelas. niſi in duobus caſib⁹ tm̃: ✠ vt inter fratres: licet alter emãcipetur. vt. C. de legi. tut. l. iij. ꝛ. iiij. Item inter patrem ꝛ filium. vt. ſ. de legi. agna. ſucceſ. §. fi. ꝛ propter hos duos caſus qui de minima capitis diminutione excipiuntur: dicit hic plerũq. at iura cognationis non commutantur oĩbus modis: qꝛ non tolluntur minima capitis diminutione. ꝛ eſt ratio vt ſubijcit.

Agnati pferũtur cognatis in duobus.

Agnatoꝝ progatiua facile perditur.

✠ Iſta glo. refertur ad ius nouum. de q̊ in. l. iiij. ff. eo. ſec⁹ de iure ãtiquo vt ibi nota. ange.

v ¶ Nam. pro quia.

x ¶ Agnatio. iuris ciuilis nomẽ eſt. i. a lege. xij. tabularꝫ eſt inducta hec

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

✝ Et ideo ſi ſtatu ī.v.tā ꝑbis naturalib⁹: puta fili⁹/pr̄/mr̄/frat/ꝛ ſoror. non attendimus ius ciuile: ſz ſoluz naturale. vt ſic ꝯp̄hēdat etiā naturalis tm̄ ſpuri⁹/ꝛ fu⁹. vt in. d. l. tutelas. ſm̄ Ange. are. hic.

prioritas agnatorū: ſed ius cognatiōis eſt naturale nomē. ✝ naz rōne ſanguinis hoc nomen impoſitum eſt. vnde ꝛ vnum ius ciuile poteſt ꝑ aliud facile tolli: vt hic. ꝛ. ff. de re iud. l. nihil eſt.

a ¶ Naturalia. i. iura cognationis ſic dicta. qꝛ ea qs cōſequit̄ per natiuitatem: vt. s. de adop. §. ſed hodie. in fi. §. non ſic de facili tolluntur.

to. nā morte prīs fili⁹ mutat ſtatū: qꝛ fit ſui iuris: vt. s. q. mo. ius pa. po. ſol. §. j. non tn̄ dr̄ capite minui. vt. ff. ad ma. ſi filiusfa. §. fi. Sz dic ſubaudiri hic facto hominis interueniēte. # vt emancipatione vel deportatione # prīs vel filii mō vel etiā quaſi facto. qđ dico ꝓpter filios arrogati: qꝛ vna cū prē mutāt ſtatū. vt. ff. e. l. liberos. ꝛ. s. de adopt. §. pe. Arg. ꝯ. in aut. cōſtit. q̄ de dig. §. palam. col. vj. vbi nō ab hoie. ſed a lege qs efficit̄ ſui iuris. At moriēte prē nō iteruenit factū hois: immo magis dei. Quid ſi interficiat pr̄: R̄ń. idē: qꝛ mors ſemp dei diſpoſitiōe aduenit. Additio. Dicite ꝙ mors ſemp euenit diuina diſpoſitione. Vñ illō. Nō es ergo morieris. ꝛ illud phi. Separatur hoc ab hoc tanꝙ ꝑpetuū a corruptibili. et Seneca. Prima dies dedit extremuz. ſed modus relict⁹ ē ꝓprio arbitrio ꝛ libero. vñ ſcriptū eſt. Sapiēs dn̄abitur aſtris. de quo diſputabunt theologi. Chriſtofo.

nō. vt. l. relegatorum. §. pōt. ff. de inter. ꝛ relc. immo regl'a ē i ꝯtiū: vt. l. q idign⁹. ff. de ſena. ſm̄ angelum hic. # Hāc ſub auditiōez improbat iaſō et ad ꝯtium rñ. ꝙ ibi filius nō imitatur familiā: ꝛ ſic nec ſtatū. l. familie. ver. cū iure. ff. de v. ſig. ✝ Iſtō exēplum reprobat Iaſ. per l. iij. ff. de inter. ꝛ releg.

b ¶ Vtiqz. i. certe nō tollunt̄ capitꝭ diminutiōe: cū ſint imutabilia hec iura: vt. s. de iu. na. §. ſz naturalia. Itez nec ea q̄ naturalē eqtatem habēt: vt ff. de cap. di. eas. ꝛ. l. legatū. Itē no. qꝛ hec cognatio eſt ciuilis tm̄: vt per adoptionez: vt. ff. de adop. l. q i adoptionē. Itez naturalis tm̄ vt ad filios naturales tm̄. Itē naturalis ꝛ ciuilis vt ad eos q legitimi ſunt: et de hac q legitimi ſunt itelligit̄ h. vt. ff. de gra. non facile. §. j. Itē not. qꝛ ꝛ ciuili iure hec. ſ. tutela ꝛ hēditas tribus modis deferūt̄ vt ex ꝟbis ꝛ ſn̄ia legis. xij. tab. vt i agnatis. Itez ex ſn̄ia tm̄: vt. j. de legi. pa. tu. et j. de fidu. tu. Itē ex aliis legib' veterib' vl' nouis. vt. ff. de cap. di. l. tutelas. quā qdā mediaz vocant. Nūqd ergo hec oīa facile ꝑdūt̄ ꝑ oēm capitis diminutionē: R̄ń. ſic in duob' ꝑmis tm̄. ‡ nō in tertio vt hic. ꝛ in. l. tutelas. Itē q̄ro an futuras tutelas acqrēdas ꝛ hēditates tm̄ tollat: an etiā ꝑteritas adimat: R̄ń. futuras tm̄. vt. ff. vñ liberi. l. fi. qd em̄ potuit diminare lex deferēs hereditatē vel tutelā de futura ca. di. vt. C. de teſt. l. iubemus. in fi. certe nullo mō: vt. ff. mā. l. fideiuſſor. j. rñ. Hodie vero iſtā differētiā agnatiōis q̄rere nō opz: cum agnati ante cognatos nihil habeāt. vt in aut. de here. que ab inteſt. defe. §. ex his. col. ix. Itē no. ꝙ lz ꝑdicta iura cognatiōis tollātur maxima ꝛ media capitis diminutione: ipſa cōſanguinitas tamē nō tollitur: vt. ff. de reg. iur. l. iura ſanguinis.

modis cōmutat̄: qꝛ ciuilis rō ciuilia qdez iura corrūpere poteſt: naturalia[a] vero non vtiqz[b].

¶ De capitꝭ diminutiōe. Ti. xvj.

¶ Hoc principiū nō ſummat̄: qꝛ breue: ꝛ qꝛ pōit diffinitionē. Are.

Eſt aūt capitis diminutio prioris ſtatus[c] commutatio[d]. Eaqz trib⁹ modis accidit. Nā aut maxia eſt capitis diminutio: aut minor: quā qdam mediaz[e] vocāt: aut minima.

¶ Qui ꝑdit ciuitatē et libertatē: patit̄ maximā capitꝭ diminutionē.

¶ Maxima capitꝭ diminutio eſt cū aliqs ſimul ꝛ ciuitatē ꝛ libertatē amittit: qđ accidit in his q ſerui pene efficiunt̄ atrocitate[f] ſn̄ie vel libertis[g] vt ingratis circa prōnos condēnatis: vel q ſe ad ꝑciū participandum venundari paſſi[h] ſunt.

¶ Per deportationem vel aque ꝛ ignis interdictionē cōtingit media capitis diminutio. Aretinus.

¶ Minor ſiue media capitis diminutio ē: cū ciuitas qdē amittit̄: libertas vero retinet̄. qđ accidit ei cui aqua ꝛ igni iterdictum[i] fuerit: vel ei q in inſulā[k] deportatus eſt.

¶ Per emancipationem vel arrogationem contingit minima capitis diminutio. Are.

¶ Minima capitis diminutio ē cū ciuitas retiet̄: ꝛ libertas: ſz ſtat⁹ hois ꝯmutat̄: qđ accidit i his q cū ſui iuris fuerit: ceperunt alieno iuri ſubiecti[l] eſſe vel ꝯ[m]: veluti ſi filiusfamilias a prē emācipatus fuerit/eſt capite diminutus.

¶ Nemo poteſt dici perdere qđ nō hz. vel ſic. Priuatio preſupponit habitum. Aretinus.

¶ Seru⁹ aūt manumiſſus capite

e ¶ Mediā. Sic. ff. ō an. ꝛ arg. le. q lancem. ꝛ. s. de liber. §. libertinorum.

f ¶ Atrocitate. Eſt autē atrox ꝛ dura hec ſn̄ia: lz iuſte ferat̄. vt. s. qb. mo. ius ꝛc. §. pene aūt. ſz hodie propter hmōi penas nemo ingenuus fit ſeruus. vt in aut. de nup. §. ſi vero. colla. iiij. ꝛ. §. quod autem prius. Accurſius.

‡ Et ꝯſulto tūc deferat̄ ꝑ nōia naturē: puta pri vl' fratri: ſūt importātia agnatiōez q facili⁹ tollit̄ et ſic nō ob. d. l. tutelas. ſm̄ Iaſonē. Cōſanguinitas nūꝙ tollitur.

Diuiſio.

¶ De capitis diminutione. ¶ Cōtinuat̄: qꝛ ſupra viſum eſt de legitima agnatorū tutela. verū qꝛ ius agnatiōis capitis diminutiōe corrūpitur. §. fi. s. ti. j. merito ſequit̄ videre de capitis diminutiōe. Porcus.

Eſt autē. ¶ Tot⁹ iſte titul⁹ diuidit̄ in qnqz partes. Prio ponitur qd ſit capitis diminutio ꝛ quotuplex ſit. Scđo de maxima capitis diminutiōe. Tertio de media. Quarto de minima. Quīto remouet certa dubia. Scđa ibi: maxima. Tertia ibi: minor. Quarta ibi: minima. Quīta ibi: qb⁹ autē. Et hec diuiſio ſufficit: lz alii alr̄ diuidāt. ¶ Caſ⁹. Domine iā video ꝙ vultis tractare de capitis diminutiōe. Dicatis igit̄ mihi qd ē capitis diminutio: Reſpō. ipera. ꝙ capitis diminutio eſt prioris ſtat⁹ cōmutatio. Sz pone: dn̄e video qd eſt capitis diminutio: ſz ſi placet dicatis mihi quot modis fit capitis diminutio: Et rñ. iperator ꝙ capitis diminutio fit trib⁹ modis. Aut em̄ eſt maxia capitis diminutio: aut mior: quā qdā mediā vocāt: aut minima. Sed pone. dn̄e iā video q̄t modis fit cap. di. Dicatis ergo mihi qñ locū hz capitis diminutio maxima. qñ minor/ꝛ qñ minima: Ad hoc rñ. imperator dicens ꝙ maxima cap. di. eſt qñ aliqs ob aliqđ enorme delictū ciuitatē ſimul ꝛ libertatē amittit. qđ contingit in his qui atrocitate ſn̄ie ſerui pene efficiunt̄: vel etiā in liberis q ꝓpter ingratitudinē ꝯ prōnos cōmiſſam in ſeruitutē redigunt̄: vel etiā in his q maiores. xxv. an. ad participādū ꝑciū ſue vēditiōis ſe venundari paſſi ſunt. Minor aūt ſiue media cap. di. eſt cū aliqs ob delictū ſuū ciuitatē amittit. ſed tn̄ retinet libertatē qđ in eo accidit cui ignis ꝛ aqua interdicit̄ ꝛ q in iſulā deportat̄. Minima cap. di. eſt cū qs ciuitatē ſimul ꝛ libertatē retinet q ſtatū ſuū tm̄ cōmutat: qđ accidit in his q ſui iuris fuerāt: ꝛ ſe in arrogationē poſtea dederūt: ꝛ ita alieno iuri per ſpēm arrogatiōis ſubiecti eſſe ceperūt. Et ſilr in caſu conuerſo. ſ. hi q alieno iuri ſubiecti ſunt ꝑ emācipationē ſui iuris efficiant̄. veluti ſi filiusfa. emācipatus a prē fuerit. Nā in hoc caſu minimā cap. di. pati intelligitur. Et hec dicuntur vſqz ad illum. §. Seruus autē. Fran de are.

c ¶ Status. Hic ſtat⁹ cōſiſtit in tribus: in libertate: ciuitate: ꝛ familia. cū em̄ primū. i. libertatē qs ꝑdit ꝑ ꝯñs ꝛ duo vltima ꝑdit: ꝛ tūc magnā capitis diminutionē patit̄. Cū vero ſcđm ꝑdit ꝑ ꝯñs ꝑdit ꝛ vltimū: ſed nō primū ꝛ tūc dr̄ media cap. di. # Cū vero vltimū ꝑdit̄ nō ꝑdunt̄ duo prima: ꝛ tunc minimā cap. di. patit̄. vt. j. §. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ. ff. e. l. fi. ſed. P. dicit ſtatum hois. i. conditionem in qua quis plurimum poteſt.

Et ſic ad perditionez maioris ſeqtur perditio mioris ſi iure rat vt hic. ꝛ l. h. ff. e. al's

d ¶ Cōmutatio. Nō ergo accipit̄ hic ad lr̄am vt dicat̄ capitis diminutio qñ caput abſcindit̄: ſz qñ ſtat⁹ mutat̄ vt caput ſtat⁹ dicat̄: vt. ff. ad tertul. l. j. §. capitis. Sed videt̄ hec diffinitio nō conuerti cū ſuo diffini-

g ¶ Libertis. ſ. cōdēnatis: vt ſubiicit. ꝛ ꝙ dicit ingratis: al's eſt ingrati. i. īgratitudinis: q̄ reuocatio fit ꝑ actionē ingrati: vt dicūt qdā: vt. C. de lib. ꝛ eorū li. l. fi. al's pe. vel ꝑ vtilē rei vē. ſm̄ alios ad inſtar donationis cā mortis q̄ reuocat̄: vt. ff. de don. cau. mor. ſi mortis cā res. vel (qđ eſt veri⁹) accuſatiōe vel actiōe extraordinaria per quā officiū iudicis implorat̄: vt. C. de li. ꝛ eorū li. l. nō eſt. ‡ ꝛ fit hec reuocatio ꝓpter oēm offenſam: ꝛ etiā leuē. vt. C. de li. ꝛ eorū li. l. ij. nō aūt fit ꝓpter omiſſionē obſequii. vt. C. de lib. cau. ſolo. niſi in caſu vt cū denegat alimēta. vt. ff. de li. agno. l. alimēta. §. imperatores. Nā tūc etiā occidere velle vr̄ euz. vt. ff. de lib. agn. necare. # ꝛ hoc niſi remiſerit ius patronat⁹: tūc em̄ ex his ſolū reuocat̄ cauſis ex qbus ꝛ donatū. vt in aut. vt liber. dece. §. illud. col. vj. que cauſe ſunt numerate. C. de reuo. dona. l. vlti. ꝛ hec vera ſunt cū qs ex volūtate ꝓpria manumittit. vt. C. de lib. ꝛ eor lib. l. j. ꝛ. ij. ſed ſi nō ex voluntate nō reuocaret. vt. C. de lib. ꝛ eorū lib. l. j. Sed qd ſi manus in patronum iniecit: R̄ń. Damnatur in metallum. ſi vero conuicia dixerit mittitur in exilium. vt. ff. de iure pa. l. j.

Libert⁹ ingrat⁹ qua actione in ſeruitutez reuocat̄. ‡ Iſta cōiter tenent̄ i d. l. ij. i glo. alle. ſm̄ angelum hic. # Idē in filio emācipato ꝛ vaſallo prī vel dn̄o alimēta denegātib⁹ et i donatario oim bonoꝝ vel maioris part'. vt no. gl. in. d. l. fi. ſec⁹ i parue q̄titatis. vt per Bal. et xpoforum.

h ¶ Paſſi ſunt. Hic multa ſunt neceſſaria. vt. s. de iure perſo. §. penul.

i ¶ Interdictū. Hanc penā in vſu nō habemus/ſed eius loco ſuccedit deportatio: vt. ff. ad le. iul. pecul. l. iij. nā inſtar excōicatorū habebātur qbus talia denegantur: ſed vr̄ hūc etiā fieri ſeruū: lz hic deneget̄. vt. ff. de var. cog. l. cognitionum. in fi. ꝯ. ſed perditur libertas: vt ibi dr̄. vt nō poſſit facere teſtm̄ cui ſic eſt interdictū. vt. ff. de iniu. rup. teſt. ſi quis filio. §. eius. non ꝙ fiat ſeruus vere.

k ¶ In inſulā. Secus ſi in metallum. vt. s. quibus mo. ius pa. po. ſolu. §. pene. in caſu tamen etiam libertatem perdit damnatus in inſulā. vt C. vt nemo pri. l. ij. §. cum autem.

l ¶ Subiecti eſſe. vt in arrogatis.

m ¶ Vel cōtra. Al's eſt in lr̄a ſi filius a prē emancipat⁹ fuerit/eſt capite minut⁹. # ꝛ ſm̄ hoc eſt expoſitio hui⁹ verbi: vel ecōtra. al's vero hoc totū deeſt: ꝛ tūc idē ſubintelligo. Alii dicūt qñ ſui iuris nō eſt tráſfert̄ in ꝑtātem alterius. puta aui materni: vel etiam paterni. vt. s. de adop. §. ſed hodie. qui caſus eſt ꝯrius illi qñ qui ſui iuris eſt in arrogationē datur. Sed quare filiusfamilias cū emancipat̄ capite minui dr̄: R̄ń. propter imaginariā vēditionē que fiebat. vt. s. de qbus mo. ius pa. po. ſo. §. ꝑterea. in prin. Sed cū hodie nō fiat hec vēditio. vt in eo. §. ꝯtinetur. vr̄ ꝙ hodie non minuatur capite: ſed certe illa ſola non erat ratio: immo ꝛ alia. qꝛ mutat familiam. vt. ff. eo. liberos. in prin.

Cōuenit̄ tn̄ inſolidū ꝑ obligationibus ꝯctis ſub prīa poteſtate. vt. l. j. §. j. ff. e. niſi in caſibus no. i. l. j. ꝛ. ij. ff ꝙ cuz eo. vbi pōt excipere ꝙ non ꝯdēnet̄: niſi q̄tem⁹ facere pōt. l. pr̄ ſi filio. ff. ꝙ cuz eo. ꝑ ang. et Iō. fa. hic.

¶ Seruus autem. ¶ Caſus. Quidā manumiſit ſeruū ſuum. nunqd in caſu iſto ſeruus manumiſſus capite diminutus cēſetur: R̄ń. impera. ꝙ non. Seruus em̄ manumiſſus cap. diminutionē nō patit̄: qꝛ aū manumiſſionē nullum caput habuit. Sed pone ꝙ aliqs ſit ab ordine ſenatorū remotus. nunqd in caſu iſto capite minuit̄: R̄ń. impera. ꝙ nō. Nā dignitas eius qui ab ordine ſenatorū remouetur magis q̄ ſtatus cōmutat̄. Cuz igitur capitis diminutio ſit prioris ſtatus cōmutatio: manifeſtū eſt ab ordine ſenatorū remotum nullā pati capitis diminutionem. Et hec dicuntur vſqz ad illum. §. Quod autem. Fran. de are.

Non minuitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non minuiť. i. eius ſtatus nõ mutať: cũ p̃mo nullũ habuerit ſtatũ: vt hic. ⁊ ff. eod. l. liberos. in fi. ⁊ l. ſeq. ſed contra eſt. C. de bo. pſcrip. l. j. Sed dic q̈ ibi crimine capitali ſeruus accuſatur. i. tali qd̓ eſſet als in libero capitale. Jtẽ quid ſi qñq̄ꝫ habuit caput: quia fuit liber ⁊ nunc ſeruus eſt ⁊ manumittať: Rñ. idem. q2 pñs tẽpus cõſidero. Accur.

in auť. de here. ab inteſta. §. ex his. col. ix. Additio Et ſic lex noua corrigens vnũ ex parificatis a lege veteri cenſeť etiam corrigere aliud: vt hic. ⁊ l. ſi quis ſeruo. C. de fur. ⁊ per Ang. in. §. j. s. de iure natu.

m ¶ Si plures. al's iſti duo v̓ſiculi deſunt. Si plures ſunt q̄ vnũ gradũ obtinent. ideoq̄ꝫ pariter ad tutelam vocantur. ſed ego habeo. Accur.

b ¶ Quib' autẽ. dixi aliquẽ aliquo de trib' modis capite minui. vt. s. e. in prin. Autem/ pro ſed.

c ¶ Conſtat. vt. ff. de ſe. l. iij. et hic ſi fuerit remot' ꝑpter turpitudinem: nõ põt iudicare vel teſtimonium dicere. vt. ff. ad leg. iul. re. l. eadeꝫ. §. j. et. ff. de ſena. l. ij. Accurſius.

¶ Quod aũt. ¶ Caſus. Dñe vos dixiſtis mihi s. ti. pxi. §. fin. q̈ ius cognatiõis durat etiã poſt capitis diminutionẽ: nũquid gñaliter hoc eſt verum in qualibet cap. dimi: Ad hoc rñ. impera. q̈ non. Nã qd̓ dictuꝫ eſt manere ius cognatiõis poſt capitis diminutionem hoc intelligendum de minima cap. dimi. interueniente: q2 per aliaꝫ ius cognationis nõ perimitur: ſed ſi maxima capitis diminutio interueniat: vtputa ſi aliquis d̓ cognatis in ſeruitutẽ redact' fuerit: tunc in caſu iſto ius cognationis amittit. ⁊ licet poſtea bñficio manumiſſionis ad libertatem peruenerit: nõ tñ ius cognationis recuperabit: ⁊ non ſolũ maxima: ſed ẽt media capi. dimi. ius cognatiõis perimitur: veluti ſi quis in inſulã deportatus fuerit. Nam etiã in iſto caſu ius cognationis amittit. Et hec vſq̄ꝫ ad illum. §. Cũ autem. Fran.

nõ minuit [a] q2 nullũ caput habuit.

¶ Remotuſ a dignitate nõ ꝑdit ſtatum. h. d. Uel ſic. Qui non turpiter a dignitate remouet nõ dicitur capite minui. h. d. Aretinus.

¶ Quibus autẽ [b] dignitas magis q̃ ſtatus permutatur: capite non minuuntur: et ideo a ſenatu motos capite non minui cõſtat [c].

¶ Minima capitꝭ diminutio nõ tollit ius cognatiõis. ſecus in maxima vel media. hoc dicit Areti.

¶ Quod autem [d] dictũ eſt manere cognationis ius etiaꝫ poſt capitꝭ diminutionẽ h̓ ita eſt: ſi minima capitis diminutio iteruenĩat: manet em̃ cognatio [e]. ¶ Nã ſi maxia capitis diminutio icurrat ius q̊ꝫ cognationis [f] perit. vtputa ſeruitute alicuius cognati: ⁊ nec qdẽ ſi mãumiſſus [g] fuerit recipit cognationẽ. Sed et ſi in iſulam [h] qs deportatus ſit: cognatio [i] ſoluitur.

¶ Tutela defert ꝓximiori ĩ gradu. Et ſi plures ſunt de eodẽ gradu defert ad oẽs. h. d. Aretinus.

¶ Cũ aũt ad agnatos tutela ꝑtineat [k]: nõ ſimul ad oẽs ꝑtinet: ſed ad eos tm̃ qui ꝓximiores gradu [l] ſũt: vel ſi plures eiuſdẽ grad' ſũt: ad oẽs ꝑtinet: veluti ſi plẽs [m] fratres ſunt qui vnũ gradũ obtinẽt ideoq̄ꝫ pariter ad tutelã vocanť.

¶ De legitima patronorum tutela. Titulus. xvij.

¶ Ex mente legis. xij. tabularũ defert p̃ronis tutela libertoꝝ. ⁊ regularit̓ vbi ẽ cõmodũ hẽditatꝭ ad illum vadit onus tutele. h. d. Arc.

Ex eadẽ [n] lege. xij. tabularũ libertoꝝ [o] et libertaruꝫ tutela ad patronos [p] liberoſq̄ꝫ eoꝝ ꝑtinet. ¶ Que ⁊ [q] ipſa legitima [r] tutela vocatur: nõ q2 noiatim in ea lege de hac tutela caueatur: ſed q2 perinde accepta eſt per interp̃tationem [s] ac ſi v̓bis legis introducta eſſet. ¶ Eo em̃ ipſo quo hereditates libertorum libertarũq̄ꝫ ſi inteſtati deceſſiſſent: iuſſerat lex [t] ad p̃ronos liberoſve eoꝝ ꝑtinere: crediderũt veteres [v] voluiſſe legeꝫ [x] etiã tutelas ad eos ꝑtinere. ¶ Cũ ⁊ agnatos quos ad hereditatem lex vocat [y]: eoſdem ⁊ tutores eſſe iuſſit [z]. ¶ Quia plerunq̄ꝫ vbi ſucceſſionis eſt emolumẽtũ: ibi ⁊ tutele onus eſſe debet. ¶ Jdeo aũt diximꝰ plerũq̄ꝫ [a]: q2 ſi a femina ĩpubes manumittať: ipſa ad hereditatẽ vocetur: alius tutor erit.

¶ De legitima p̃ronorũ tutela. ¶ Q2 ſupra viſuꝫ eſt de legitima agnatoꝝ tutela: verũ q2 eſt et alia q̃ appellať legitĩa: ſcꝫ tutela patronorum. ideo de ea tractaturus ſubdit de legitima p̃ronorum tutela. Porcus. — Continuatio.

Ex eadẽ. Diuidiť i ſex ptes. P̃rio q̃liť tutela libertoꝝ patronis deferať. Scd̓o q̃ñ vocať: ⁊ eſt legitima a le. xij. tabu. ꝓueniens. Tertio illud ꝑ rõnẽ probat. Quarto ꝯfirmat ꝑ exẽplũ. Quinto exẽpluꝫ ꝓbat ꝑ rõnẽ. Sexto rõnẽ declarat. Secunda ibi: Que ⁊ ipſa. Tertia ibi: Eo em̃. Quarta ibi: Cũ ⁊ agnatos. Quinta ibi: Q2 plerũq̄ꝫ. Sexta ibi: Jdeo autem. Aretinus. — Diuiſio.

¶ Caſus. Dñe q̃re itẽditis h̓ tractare de legi. pa. tu: Ad hoc rñ. impator: Amice/ tractauimus de le. agna. tu. que ex v̓bis ⁊ ſñia legis. xij. tabu. deſcẽdit: ſed q2 legi. pa. tu. ex mẽte eiuſdẽ legis ad p̃ronos ⁊ liberos eoꝝ pertinet. idcirco de ea hic tractare intẽdimus. ⁊ h̓ eadem tutela legitima ſicuti ſuperior appellať. Nõ tñ ideo legitima diciť q̈ aliq̄d de ea noiatim in v̓bis. l. xij. tabu. exp̃ſſe fuiſſet introductũ: ſed dñe pro deo q̃ rõ mouit iuriſcõſultos ad talem interp̃tationẽ faciẽdã: Ad h̓ rñ. ipe: Amice/ hec fuit rõ q̃ mouit iuriſconſultos. Lex em̃. xij. tabu. iuſſit hereditates libertoꝝ ⁊ libertarũ ad p̃ronos ⁊ liberos eoꝝ pertinere ſi inteſtati deceſſiſſent. vñ eo ipſo crediderũt iuriſcõſulti veteres q̈. l. xij. tab. vellet q̈ ẽt eoꝝ tutela ad p̃ronos ⁊ liberos ſilr̓ deberet ꝑtinere. ⁊ ad iſtã tacitã voluntatẽ p̃ſumẽdã tali rõne mouebanť: q2. l. xij. tabuľ. ꝓximos agnatos ad hereditates agnatoꝝ ab inteſtato mortuoꝝ vocat: ⁊ eoſdẽ agnatos ad impuberũ agnatoꝝ tutelã vocat: ꝯſimile ergo ⁊ in caſu propoſito dicebãt q̈ ſicuti patroni ⁊ liberi eoꝝ ad ſucceſſiões libertorũ liberi ab inteſtato ex l. xij. tabu. vocantur: ita debere eos ex mente eiuſdẽ legis ad onus adminiſtrationis tutele vocari: q2 plerũq̄ꝫ vbi eſt ſucceſſionis emolumẽtum ibi ⁊ on' tutele eſſe debet. Sed dñe pro deo q̃re dixiſtis plerũq̄ꝫ: Ad hoc rñdet impa. Jdeo aũt plerũq̄ꝫ diximus q2 ſi aliq̃ femina filiũ ſuum impuberẽ manumiſerit vel etiã ipſa ad ſucceſſionẽ eius ab inteſtato voceť: alius tñ q̃ ipſa eiuſdẽ tutor erit. h. d. vſq̄ꝫ ad fi. Fran.

d ¶ Quod autem dictum eſt. s. titu. proxi. §. fi.

e ¶ Cognatio. i. ius cognatiõis a p̃tore inductũ ex quo ad bonoꝝ poſſeſſionẽ vocanť ꝑ vnde cognati. j. de here. q̃ ab inteſt. §. admonendi.

f ¶ Cognationis. i. ius ſuccedendi ⁊ ad tutelã vocãdi perit: ſed ipſa cõſanguinitas nõ perit. vt. ff. de re. iu. l. iura ſanguinis. cũ ſit de iure naturali. vt. s. de iur. na. §. pe. ꝯtra. ⁊. s. de nup. illud contra. Sed q̃liter cognatis defert immo agnatis. vt. s. titu. j. in prin: Rñ. poſt agnatos. vt j. de heredi. que ab inteſta. §. admonendi.

g ¶ Si manumiſſus. aliud ſi reſtitut' ſm̓ Jo. vt. ff. ad ter. l. j. §. qui mortis. ꝯtra. ⁊. C. de ſen. paſ. l. fi. ꝯtra. ⁊. ff. de ꝯ̄ta. l. j. §. fi. ⁊. l. ij. ꝯtra. ✠ Jtem cõtra eſt in eo qd̓ hic dicit tolli ius cognationis per maximã ⁊ mediã capitis diminutionẽ. ff. de re. dub. ſi cognatis. Sed aliud in legato in quo vertiť ius naturale. vt. ff. eo. l. legatũ. Uel ibi loquiť de cognatiõe iuris ciuilis q̃ per adoptionẽ ꝯſtituiť. vt. j. de leg. ag. ſuc. §. ꝑ adoptionem. ⁊. ff. de adop. l. qui in adoptionẽ. hic v̓o de naturali cognatione. vt. ff. de gra. cogna. nõ facile. §. j. ⁊ ſic ibi de minima capitis diminutione logtur. Jtẽ ꝯtra. j. de ſerui. cog. in fi. j. rñ. Sol. hic loquiť in his qui p̃rio fuerũt liberi ⁊ poſtea ſerui: qd̓ eoꝝ delicto ꝯtingit. vñ nõ debent hr̃e cõmodũ. vt. ff. ſol. ma. ſi ab hoſtib'. §. j. ⁊. ff. de mino. l. papinia. ibi: indignũ ⁊c. lꝫ ibidẽ illa rõ corrigať: ibi v̓o ſemꝑ fuerunt ſerui. Uel illa noua corrigit iſtã: nam ex greca ꝯſtitutione illa eſt extracta. vt ibi dr̓.

✠ Et eſt rõ differẽtie hꝫ ꝓpoſo. q2 reſtitutio ĩtelligiť vt fiat pleno iure: vt. d. l. ſi. Sꝫ mãumiſſio delet tm̃ nubiculum ſui tutis. l. manumiſſiões. ff. d̓ iu. ⁊ iu.

h ¶ Sed ⁊ ſi in inſulã. hic ponit exemplũ de media ſed ſupra modo poſuit exemplum de maxima.

i ¶ Cognatio. id eſt ius cognationis. vt. s. proximo. §. diximus.

¶ Cum autẽ. ¶ Caſus. Uos dixiſtis mihi. s. in ti. p̃cedenti in prin. q̈ tutela impuberũ agnatoꝝ ad agnatos ex le. xij. tabu. pertinet. Pone ergo q̈ plures ſint agnati ex diuerſis gradibus ꝯſtituti: nũquid ſcilꝫ ad oẽs pertinebit: Rñ. q̈ non. Nam qd̓ dictum eſt tutelã ad agnatos pertinere non intelligendũ eſt q̈ ad oẽs ꝑtineat: ſed ad eos tm̃ q̄ ſunt in ꝓximiori gradu ꝯſtituti. vnde ſi plures ſunt qui eundẽ gradum cognationis obtineant veluti plures ſorores: oẽs ex. l. xij. tabu. ad tutelam vocantur. Et hec dicuntur vſq̄ꝫ ad fi. huius tituli. Fran. de are.

k ¶ Pertineat. vt. s. titu. j. j. rñ.

l ¶ Gradu. facit ad hũc. §. ff. de lega. iij. ſi plures. ⁊. j. de leg. ag. ſuc. §. ſi plures. ⁊. ff. de ſepul. vio. l. iij. §. ſi ad plures. hodie v̓o h̓. §. corrigiť: q2 equalr̓ taꝫ ad agnatos q̃ ad cognatos deferť tutela ſicut hẽditas. vt

n ¶ Ex eadem. ſcꝫ per interpretationẽ non ex verbis eius vt ſubijcit. et ff. de legi. tute. l. tutela. j. reſpon.

o ¶ Libertorum. ſcꝫ impuberum.

p ¶ Ad patronos. quocũq̄ꝫ modo manumittẽtes: niſi libertas detur a lege. vt. ff. de legi. tu. tutela. vſq̄ꝫ ad. §. fi. Accur.

q ¶ Que ⁊ ipſa. q. d. non ſolum alie quedam legitime ſunt ſed ⁊ iſta.

r ¶ Legitima. ſ. ex mente legis nõ ex verbis: ✠ non tamẽ ſatiſdant: niſi eorũ perſione ſint vulgares et minus honeſte. vt aut modus tutele: q2 magnum patrimoniũ vel magna tutela nimis: aut perſona. q2 ſuſpectam vel non diligens pupillũ: vel non honeſta: aut eam admittat. i. recipiat ſatiſdationẽ. vt. ff. e. l. legitimos. §. j. ⁊. ij. lꝫ alij legitimi idiſtincte ſatiſdent. vt. j. de ſatiſda. tuto. §. j.

✠ Aqb' licitũ eſt͛ recedere ſm̓ ange. ꝑpť tria P̃rio ꝑpter iniq̄tatẽ inſurgentem. Scd̓o ꝑpť legis rõneꝫ repugnãtẽ. Tertio ꝑpť eoꝝ vſuꝫ loquẽdi ꝯ̃ͥetatẽ. l. liberoꝝ. §. q̈ tñ caſſi'. ff. de lega. iij.

s ¶ Per interpretationem. ſ. iuriſconſultorum.

t ¶ Lex. ſcꝫ. xij. tabularum. vt. j. de ſuc. li. j. rñ.

v ¶ Ueteres. ſcꝫ ſapientes.

x ¶ Legem. ſcꝫ eandem. xij. tabu.

y ¶ Uocat. ſcꝫ lex. xij. tabu. vt. j. de le. ag. ſuc. §. j.

z ¶ Juſſit. vt. s. de leg. ag. tu. j. rñ. ⁊ ſic notabis hic q̈ vbi eſt eadẽ equitas idem ius debet ſtatui. ſic. ff. ad. l. aquil. l. illud. ⁊. ff. de fur. l. j. §. j.

a ¶ Plerũq̄ꝫ. quare hoc dicit ſtatim ſubijcit. ⁊ facit ad hanc regulã. ff. de reg. iu. l. ſm̓ naturã. ⁊. j. de ꝯtrahen. emp. §. cum autem. ⁊. C. de fur. l.

c

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fi.§.ſed cũ in ſecunda.⁊.C.de cadu.tol.l.j.§.pro ſecundo.al's eſt.§.pro non ſcripto.⁊.ff.de peri.⁊ cõmo.rei ven.l.id quod.
a ¶ Tutor.⁊ ita apud aliũ eſt hereditas:⁊ apud aliũ tutela.ſ.agnatũ vel cognatũ:vt hic.⁊.ff.de le.tu.l.j.§.j.Jtẽ minor vigintiquinq; annis manumittens ſuccedet in hereditate vt patronus:non tñ erit tutor.vt j.de fidu.tu.in fi.⁊.C.de legi.tute.l.vlti.§.finali. Additio. Et qualiť mať auia vel proauia poſſint eſſe tutrices vel curatrices. Et in alijs pferãtur legitimis.et tranſeundo ad ſcđa vota vel inhoneſte viuendo qñ tutrices eſſe deſinãt:vide ang.h.

Continuatio. ¶ De legitima parẽtũ tutela. ¶ Q: ſupra viſũ eſt de legitima patronorum tutela. Uerũ q: eſt ⁊ alia que legitima appellatur vt parentum:ideo de ea ſubdit. Porcus.

Diuiſio. Exẽplo. ¶ Diuiditur i tres partes. Prio ꝙ tutela que deferť emancipatori eſt ſiſis illi que defertur patrono. Scđo ꝙ etiam eſt legitima. Tertio exẽplificat. Secũda ibi: Que ⁊ ipſa. Tertia ibi: Nam ſi quis. ¶ Caſus. Dicit h Juſtinia.ꝙ exemplo patronoꝝ eſt alia tutela parentũ per interpretationem ꝯſultorum ex mente legis.xij.tab.recepta.⁊ ſicut ſupior legitima appellať:ita et iſta. Nam ⁊ ſi parens filiũ/vel filiam/vel nepotem/vel neptem ex filio:vel deinceps impuberes emancipauerit:ipſe legitim⁹ tutor eorum erit. Et hec dicuntur per totum titulum. Fran.de are.

catur cum alius eſt tutor[a].

¶ De legitima parẽtum tutela. Titulus.xviij.

¶ Ex extenſione iuriſconſultoꝝ pater emancipans eſt legitimus tutor filio emancipato.

Exemplo patronorũ recepta[b] eſt ⁊ alia tutela. ¶ Que ⁊ ipſa legitima vocať. ¶ Nã ſi quis filiũ aut filiã nepotem aut neptẽ ex filio/⁊ deinceps impuberes emancipauerit: legitimus eorum tutor[c] erit.

¶ De fiduciaria tutela. Titulus.xix.

¶ Defuncto patre vel auo legitimo tutore impuberis emancipati: alius liber virilis ſexus et maior vigitiquinq; annis erit fiduciarius tutor nõ legitimus:ſecus in filio patroni qui erit legitimus tutor liberti vt patron⁹.hoc dicit Aretinus.

Eſt et alia[d] tutela q̃ fiduciaria[e] appellatur. ¶ Nã ſi pr filiũ vel filiã nepotẽ/vel neptẽ/vel deinceps ipuberes[f] mãumiſerit[g] legitimã nãciſciť eoꝝ tutelã. Quo[h] defuncto ſi[i] liberi virilis ſex⁹ ei⁹ extitẽt: fiduciarij tutores filioꝝ[k] ſuoꝝ vel frĩs/vel ſororis[l]/vel ceteroꝝ efficiunť. ¶ Atq[m] ꝑrono legitio tutore mortuo:liberi q̃ȝ eius legitimi ſunt tutores. ¶ Qm̃ fili⁹ qdẽ dfuncti:ſi nõ eẽt a viuo pr̃e emãcipat⁹: poſt obitũ eius ſui iuris efficereť. nec i fratrũ ptãtẽ recideret[n] idq; nec[o] in tutelã. ¶ Libert⁹ aũt ſi ſu⁹ manſiſſet: vtiq; eodẽ iure[p] apud liberos dñi poſt mortẽ ei⁹ futur⁹ eſſet. ¶ Jta tñ hi ad tutelã vocantur:ſi perfecte[q] ſint etatis:qđ nr̃a ꝯſtitutio[r] in oib⁹ tutelis ⁊ curationibus obſeruari gñal'r precepit[s].

¶ De attiliano tutore[t] ⁊ eo qui

i ¶ Si liberi.q remãſerunt in ptãte pr̃is. Jdẽ puto ⁊ ſi filij fuerũt emãcipati:ſi autẽ tã impuberes ꝙ puberes remãſerunt in ptãte/ipſo iure recidunt in ptãtem ſui pr̃is illi q filij ſunt:ſed fratres recidunt in tutelam fiduciariã ſemp.vt.s.qui.mo.iua pa.po.ſol.§.j.⁊.s.de tute.§.permiſſum. Additio. Jſtã glo.reprehendit Ja.quia tunc erit legitima ex mẽte ⁊ vbis.l.xij.tabu.ꝑ tex.in terminis i .l.tutor.in prin.ff.ad velleia.
k ¶ Filiorum ſuorum.ſcȝ nepotum defuncti.
l ¶ Sororis. Sȝ certe frater dicif eſſe legitim⁹. vt C.de excep.l.aduerſus.q̃ eſt cõtra.ſed certe q fiduciarius eſt/legitimus eſt per iterpretationẽ: lȝ aliud nomẽ habeat.ſ.fiduciarius ⁊ illũ reſpectũ habuit ibi vt legitimum fiduciarium appellaret. Additio. Jſtã glo.reprehẽdunt cõiter oẽs doc.h ꝑ hũc tex.in verſi.at qui.⁊ ad ꝯrĩũ rñdẽt ꝙ loquiť in fratre non emancipato quẽ inter agnatos vocat lex.xij.tabu.ſecus in emancipato:vt hic.
m ¶ Atqui.pro certe:al's atqn.⁊ tunc dic at ꝑ ſed.⁊ qn ꝑ certe.⁊ eſt oppoſitio q̃re filij ꝑronoꝝ ſunt legitimi:vt.s.de leg.pa.tu.j.rñ.⁊ iſti filij non ſic.ad qđ rñdet. Qm̃ fili⁹ ⁊c. Sed hec rõ nõ tenet niſi inter fratres qui non dicũtur recidere in poteſtatẽ fratrũ ſuoꝝ.ſed filij id eſt nepotes erant recaſuri in poteſtatẽ ergo in tutelam legitimã. ‡ Sed reſpõdeo nõ recidunt filij iure hereditario in poteſtatẽ: ſed iure paternitatis ⁊ filiationis. At ſeruus ſi nõ eſſet manumiſſus iure hereditario erat futurus ſeruus apud filios dñi:⁊ niſi eſſent heredes non eſſet dñi:ſed filius.⁊ ſi non ſit heres patris/tñ filium ſaũ in poteſtate habet.vt.s.qui.mo.ius pa.po.ſol.§.j. Erat ⁊ alia rõ iure veteri:quia emãcipatione tollebať ius agnationis minima ca.di.etiã inter pr̃em ⁊ filium:niſi eſſet emãcipatus ꝯtracta fiducia etiã nedũ inter fratres.vt.C.de legi.tuto.l.iiij.⁊.s.de legitima agnatoꝝ tute.§.fina.ſed hodie corrigitur.vt.d.l.C.⁊.j.de legi.agna.ſuc.§.fi. Unde dicunt quidam vt Azo.hodie fiduciariã eſſe legitimã ex verbis ⁊ ſñia.l.xij.tabu.ex quo hec ſcđa ratio ceſſat.ſed poteſt dici contrarium:quia remanet prima. Additio. Forſan facilius ⁊ melius habebitur intellectus totius titu.ſi dixerimus ſolos fratres tutores fiduciarios ſuoꝝ fratrũ ⁊ nunꝙ filiorum ſuoꝝ ⁊ exponamus tex.in principio filioꝝ ſuorum.ſ.defuncti vel fratris ⁊c.exponať vel pro id eſt:vt ſit ſenſus ꝙ liberi virilis ſexus perfecte etatis ſint tutores fiduciarij fratrum ſuoꝝ qui ſunt filij pr̃is defuncti vt notũ eſt.⁊ hoc euidenter apparet per rationẽ quã ſubiungit textus:vbi ſola de fratribus mentio fit. Jaſon.
n ¶ Recideret. Dicunt qdam ꝙ ſi non eſſet emancipatus nõ erat futurus in poteſtatem fratris/ſicut erat patris:⁊ ideo emãcipatus non erit apud fratrem ſicut erat apud patrem.i.in ſimili tutela. Joan.
o ¶ Nec in tutelam.i.legitimam ſed fiduciariam. Accurſius.
p ¶ Eodẽ iure. Seruus eñ ſi nõ manumittať/erit in ptãte filij pr̃ni iure hereditario:ſȝ filius in ptãte pr̃is iure patrie ptãtis. Accur.
¶ Jta tamen. ¶ Caſus. Domine vos dixiſtis mihi ꝙ mortuo patre legitimo tutore impuberũ liberoꝝ emãcipatoꝝ ceteri liberi eorũdem fiduciarij tutores erunt. Eſt ne hoc gñaliter verum ſine diſtinctione etatis: Rñ.ꝙ non. Nã impuberũ emãcipatoꝝ liberi virilis ſexus nãciſcuntur tutelã ſi legitimã etatẽ.i.xxv.an. cõpleuerint:qđ noſtra conſtitutio non ſolũ in fiduciarijs tutelis: ſed generaliter in oibus tutelis ⁊ curationibus obſeruari precepit.⁊ hec vſq; ad fi. Frã.de aretio.
q ¶ Perfecte.id eſt.xxv.annoꝝ.nam quotiens fit mentio de etate pfecta:vel de maiore annis.de.xxv. annis itelligiť.vt.C.de his q ve.eta.impe.l.fina.⁊.ff.de leg.iij.cum filio.§.fi. Additio. Et per que alia vba intelligatur hec etas:⁊ an iſte minor poſſit eſſe executor vltime volũtatis/procurator/iudex/arbiter/aduocat⁹ de antianis vel de alio regimine ciuitatis.vide Ange.hic.
r ¶ Conſtitutio.vt.C.de leg.tute.l.fi.
s ¶ Precepit.ſ.vt ſit perfecte etatis.⁊ eſt ratio:vt.j.de excu.tu.§.minores.xxv.an. Accurſius.

Continuatio. ¶ De attiliano tutore. ¶ Supra viſum eſt de teſtamentaria tutela:⁊ ſubſequenter de legitima. Uerum q: ceſſante teſtamẽtaria ⁊ legitima opus eſt prouidere de datiua:ideo ſubdit de attiliano tutore. Por.
t ¶ De attiliano tutore.i.de eo tutore qui dabatur per legeȝ factã ab attilio.vt

b ¶ Recepta.ſcȝ per interpretationem iuriſconſultorũ: vt ſuperior cũ deſinebat eſſe agnatus niſi ꝯcta fiducia emãciparet.qđ hodie ſemper preſumitur vt.s.de leg.ag.ſuc.§.fi.vnde hodie eſt ſemper legitimus.
c ¶ Tutor erit.ſ.qui emãcipauit ſi ipſe eſt maior.xxv.annis.vt.j.ti.j.in fi.⁊ facit ad hoc.s.qui.mo.ius pat.poteſta.ſoluitur.§.et pterea ſi impubes.⁊.j.titu.j.j.reſpon.

Continuatio. ¶ De fiduciaria tutela. ¶ Cõtinuatur ad pcedentes hoc ordine. Supra viſum eſt de legitima parentũ tutela. Uerũ q: alia eſt que fiduciaria appellatur/ideo de ea tractaturus ititulauit de fiduciaria tutela.

Diuiſio. Eſt ⁊ alia. ¶ Diuiditur in quinq; partes. Primo ponit dictum. Scđo illud exẽplificat. Tertio ponit diuerſum in filio patroni. Quarto diuerſitatis rõnẽ aſſignat. Quito ponit aliud dictũ. Scđa ibi: Nã ſi. Tertia ibi: Atq. Quarta ibi: Qm̃. Quinta ibi: Jta tñ. ¶ Caſus. Jn hoc pnci.dicit Juſti.ꝙ eſt quedã alia tutela que appellať fiduciaria q̃ hȝ locũ in tali caſu. Si parens filiũ/vel filiã/vel nepotes/vel neptes ex filio/vel deinceps ipuberes emãcipauerit:ipſe legi.tu.eoꝝ naſcitur: ſed mortuo ipſo parente eoꝝ deniq; legitimo tutore ſi liberi eius virili ſexus perfecte etatis extiterint ipſi eorundẽ impuberũ emancipatoꝝ poſt obitũ parentis fiduciarij tutores efficiunť.⁊ hec dicuntur vſq; ad.§. At qui. Ubi dicit Juſti.ꝙ hoc videť ſtare nõ poſſe:⁊ hoc tali rõne:q: ſi patronus legitimus tutor libertoꝝ impuberũ deceſſerit liberi eius in eadem tutela ipſi parenti ſuccedunt ⁊ ſi'liter legitimi tutores efficiunť:a ſi'i videtur in caſu propoſito ꝙ ſicuti pater legitim⁹ tutor erat.⁊ ita filij ſui in eadem tutela ei debeãt ſuccedere:⁊ ſi'lr legitimi tutores extiſtere.h.d.vſq; ad verſi.qm̃.vbi rñ. Juſti.ad opinionẽ pdictã in hũc modũ:nõ eſt mirum ſi ſecus in caſu ꝓpoſito ſi filius defuncti q in fiduciariã tutelã fratris recidit in ptãte pr̃is ſui ſemp fuiſſet poſt mortẽ pr̃is ſui iuris effectus fuiſſet/nec in ptãte fratrũ ſuoꝝ aliq̃tenus recidiſſet.et ſic nõ eodẽ iure fuiſſet apud fratrẽ q extiterat apud pr̃em.vnde nec in eadẽ tutela erit apud fratrẽ in qua erat apud pr̃em.ſed ſecus eſt in liberto. Nam ſi ſeru⁹ in ptãte dñi tpe mortis fuiſſet eodẽ iure poſt mortẽ dñi futurus eſſet apud liberos ipſi⁹ dñi in quo extiterat apud ipm dñm viuẽtẽ.nec igiť mirũ ſi idẽ manumiſſus incidit in eãdem tutelã apud liberos patroni in q̃ fuerat apud ipm ꝑronũ. Et hoc vſq; ad illũ.§. Jta tñ. Frã.
d ¶ Eſt ⁊ alia tutela.id eſt alio nomine vocata.
e ¶ Fiduciaria appellatur.de qua diceť.j.§.quo defuncto. Accur.
f ¶ Jmpuberes.nã ſi puberes nõ erit eoꝝ curator legitim⁹.vt.ff.de excu.tu.l.amiciſſimos.§.luci⁹.✠ ar.ꝯ in auť.vt hi q ob.p.§.j.col.vj. Jo.
g ¶ Manumiſerit.i.emancipauerit.vt.ff.quãdo act.de pecu.eſt an.l.j.§.j.⁊ facit.s.ti.j.⁊.ff.eo.tutela.§.fi.⁊.l.ſeq.
h ¶ Quo.ſcȝ patrefami,qui erat tutor filioꝝ ⁊ nepotum. Accurſius.

✠ Et hanc cõiť approbãt docto.⁊ ad ꝯtrariũ rñdet:ꝙ loquiť in certis

caſib⁹ ibi expreſſis quia nõ eſt dare curã legitimã niſi i furioſo prodigo vel mẽte capto.§.furioſi.j.d cu.⁊.l.de creatiõibus.C.de epi.aud.cum ſi.

‡ Jſtã ptẽ dicit Ja.eẽ tutiorẽ.nec ob.iſte tex.ibi filiorum ſuoꝝ.q: dȝ itelligi.ſ.aui defũcti ⁊ alternatiua: vť poni pro id eſt cuȝ cadat inť duo idẽ iportantia iuxta gl.in rub.ff.ſi ager ve.vel emphiť.pe.nec ſequẽs ſolutio gl.ẽ bona.q: ſm eã eẽt dicendum in auo emãcipati.

Etas perfecta q̃ eſt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

attilio. vt in textu exponitur.

Diuiſio.

SI cui. ¶ Totus iſte titulus diuidit͂ in q̄ttuor ptes. Primo ponit ius antiquũ circa donationẽ tutoris. Secundo ponit ius nouũ. Tertio ponit ius nouiſſimũ. Quarto ponit nouũ caſum: vcꝫ ꝙ naturali equitate cõuenit inpuberes eſſe ſub tutorib⁹: ꝛ ꝙ finita tutela tenent͂ ad rationem reddendam. Secũda ibi. Sꝫ hoc iure. Tertia ibi. Nos aũt. Quarta ibi. Impuberes. Itez prima ſubdiuidit͂ i alias quattuor ptes. Primo ex qbus legib⁹ tutor dabat͂ deficiẽte omni tutore teſtamẽtario ꝛ legitimo/ ꝛ a qbus dabat͂. Secũdo quãdo teſtamẽtario dato ſub conditione vel in diẽ puero tutor detur. Tertio qd ſi teſtamẽtarius tutor ſit capt⁹ ab hoſtibus. Quarto quõ iſte leges ab vſu receſſerũt: ꝛ cauſaꝫ ꝑpter quã. Secunda ibi. Sed et ſi. Tertia ibi. Ab hoſtib⁹. Quarta ibi. Sed ex his. Caſus. ¶ Domine iam video ꝙ vultis tractare de datiua tutela: dicatis igit͂ mihi qñ locũ hꝫ datiua tutela: ꝛ a qbus dãtur tutores datiui. Ad hoc reſpondet imperat. Amice. Si cui null⁹ oĩno tutor neqꝫ teſtamẽtarius neqꝫ legitimus ſit tunc demum habet locũ datiua tutela: ꝛ illis qui neqꝫ teſtamentariũ neqꝫ datiuũ habent tutorem: olim quidẽ ẜm iura antiquiſſima dabat͂ tutor auctoritate legis attil. in vr. ro. a pretore vrbis ꝛ a maiore parte tribunoꝝ plebis: ſed in prouincijs dabat͂ tutor eiſdẽ a preſidibus ꝓuinciarũ autoritate. l. iul. ꝛ titie ꝛ non ſolũmodo ſi nullus tutor: ſed etiam licet in teſtamẽto tutor datus fuerat: tñ ſub cõditiõe aut in diẽ certuꝫ dabat͂. nã ſi in teſtamento tutor ſub cõditione aut in diem dabatur auctoritate legum predictarum interim quis tutor dari poterat in defectuꝫ tutoris ſub cõditiõe vel in diem dati/ qui pendẽte cõditione vel die poterat adminiſtrare. Quandoqꝫ etiaꝫ ſi pure datus fuerit tutor teſtamento: tamẽ nihilominus datiuus tutor locũ habuit ꝙdiu heres ex teſtamẽto nõ adijt. tam diu enim ex eiſdẽ legibus tutor dabat͂: ꝛ in oĩbus his caſibus tutor ille datiuus in defectũ teſtamẽtarij datus deſinebat tutor eẽ cõditione vel die aduenĩẽte: vel herede ex teſtamento hereditatẽ adeunte. Itẽ in alio caſu ex predictis tutor dari ſolebat. Nam ſi teſtamẽtarius tutor vel etiã legitimus ab hoſtibus captus fuerit in defectũ tutoris capti alius tutor eiſdẽ legibus dabat͂: ꝛ iſte loco capti ſurrogatus deſinebat eſſe tutor captiuo in ciuitatem reuerſo. Nã reuerſus in ciuitatem adminiſtrationẽ tutele iure poſtliminij recipiebat. ꝛ hec dicũtur vſqꝫ ad illum. §. Sed ex his legibus. Fran.

ex lege iulia ꝛ titia dabat͂. Ti. xx.

¶ Deficiẽte teſtamẽtario ꝛ legitimo tutore: olim datiuus dabat͂ ex lege attilia ꝑ ꝑtorẽ cum tribunis in ciuitate: in ꝓuincijs per preſides ex lege iulia ꝛ titia. h. d. are.

SI cui null⁹ oĩno tutor[a] fuerat ei dabat͂ qdẽ in vrbe romana a ꝑtore vrbão ꝛ maiore[b] pte tribunorũ plebis tutor ex lege attilia. In ꝓuincijs vero a preſidibus prouinciarum ex lege iulia ꝛ titia.

¶ Quotiẽs ſpes eſt teſtamẽtarij tutoris ꝛ pẽdet: datiuus hꝫ locuꝫ: qui tutor eſt quouſqꝫ teſtamentarij impedimentum ceſſat.

¶ Sed ꝛ ſi in teſtamento tutor ſub ꝯditiõe aut ex die[c] certo dat⁹ fuerat: ꝙdiu ꝯditio aut dies pẽdebat: ex eiſdẽ legib⁹ tutor dari poterat[d]. Itẽ ſi pure dat⁹ fuerat: ꝙdiu ex teſtamẽto nemo[e] heres exiſtebat[f] tãdiu ex eiſdẽ legib⁹ tutor petẽdus erat: q deſinebat[g] eſſe tutor: ſi ꝯditio[h] exiſteret aut ſi dies veniret: aut heres exiſteret.

¶ Impedimẽto ſupueniente tutori teſtamẽtario qđ tñ ſpat͂ tolli de iure cõi dat͂ iteꝝ tutor a iudice qui deſinit eſſe tutor impedimẽto teſtamentarij ceſſante. h. d.

¶ Ab hoſtibus q̊ꝫ tutore capto: ex his legibus tutor petebat͂[i] q[k] deſinebat eſſe tutor: ſi is qui captus erat in ciuitatẽ reuerſus fuerat: nam reuerſus recipiebat tutelam iure poſtliminij[l].

¶ In lege attilia: ꝛ in lege titia non cauebatur de ſatiſdatiõe tutoris: ideo ex his deſierunt tutores dari. hoc dicit Aretinus.

¶ Sed ex[m] his legib⁹[n] tutores pupillis deſierunt dari: poſtea ꝙ ꝑio[o] ꝯſules pupillis vtriuſqꝫ ſexus tutores ex inqſitiõe[p] dare ceperũt deide ꝑtores ex ꝯſtõnibus. Nã ſupradictis[q] legibus neqꝫ de cautione a tutorib⁹ exigẽda rem ſaluã pupillis fore[r]: neqꝫ de cõpellẽdis[s] tutoribus ad tutele adminiſtrationem quicꝙ̃ cauebatur.

¶ De iure nouo rome ꝑfectus ꝛ ꝑtori. ꝓuicijs ꝑſides vel magr̃at⁹ eius iuſſu ſi facultates pupilli nõ ſunt magne dant tutores. Areti.

¶ Sed h̃[t] iure vtimur vt rome quidem prefectus[v] vrbis: vel pretor ẜm ſuã iuriſditionẽ[x]: in ꝓuincijs autem preſides ex inqſitione tutores crearẽt[y]: vl̃ magiſtratus

procedit in conditione intrinſeca ſi exprimeret͂ extrinſeca. ẜm Chriſto. vt hic. ꝛ. l. multo. §. ſi ſub conditione. ff. de tute.

i ¶ Petebatur. nec erat locus legitime. vt. ff. de le. tu. l. j. §. ſi apud.

k ¶ Qui deſinebat. i. iſte talis qui erat datus in ſubſidium.

l ¶ Iure poſtliminij. quo iure etiã oĩa alia recuperat. vt. s̃. qbus mo. ius pat. po. ſoluitur. §. ſi ab hoſtibus. nec de adminiſtratis interim tenetur hic reuerſus vt ar. ff. ſi quis cau. l. iiij. §. illud ſciendum.

¶ Sed ex his legibus. ¶ Caſus. Domine iam vidi a qbus ẜm iura antiq dabant͂ tutores/ dicatis mihi ſi placet qualiter illa iura antiq correctionẽ receperũt: ꝛ certe dicit ipſe. Frater poſt ꝙ cõſules ceperũt dare ꝑ inqſitionẽ tutores pupillis vtriuſqꝫ ſexus ꝛ ꝑtores per ꝯſtõnes nr̃as: tũc ex ſupradictis legib⁹ ꝯſierũt tutores dari. Nã in illis legib⁹ aut qs de cautiõe tutoribus dãda rẽ pup. ſaluã fore nec de cõpellẽdis tutorib⁹ ad adminiſtrationẽ tutele qcꝙ̃ cauebat͂. Et hec dicũtur vſqꝫ ad illum. §. Sed hoc iure vtimur. Franci.

m ¶ Sed ex his. nũc recitat ſcđm ius. nam quattuor ſunt iura q̃ hoc titulo notari poſſunt.

n ¶ Legibus. ſ. attilia/ et iulia/ et titia. vt. s̃. eo. ti. i principio.

o ¶ Poſteaꝙ primo. al's ꝙprimum.

p ¶ Ex inqſitione. ſ. inqrendo facultates eoꝝ an ſint pares oneri adiuncto: vt. j. de excu. tu. §. ſed ꝛ ꝑpter. Itẽ bona ꝯuerſatio reqritur vt ꝛ al's in p̃e arrogatore. vt. ff. de adop. l. nec ei. §. eoꝝ. ꝛ. s̃. de adop. §. cũ autẽ.

Tutores dãs quid inquirere debet.

q ¶ Nam ſupradictis. Bene dico ꝙ deſierunt per has leges tutores dari poſteaꝙ cõſules dederunt ex inquiſitione: ꝛ bonum fuit ꝑpter duas rationes quas ponit. Nam pro qꝛ ꝛc.

r ¶ Fore. Hanc cautionẽ preſtant tutores ꝛ curatores. vt. ff. rẽ pu. ſal. fo. l. non quaſi. §. j. ꝛ. l. ꝛ ſi ad ſpecies.

s ¶ De cõpellendis. ſ. captis pignoribus. vt. j. de ſatiſda. tu. §. pe.

¶ Sed hoc iure. ¶ Caſus. Dñe iam vidi qual'r iura antiqua correcta fuerunt ꝛ qual'r ẜm mediã iuriſprudentiã tutores dabant͂. Ideo dicatis mihi ſi placet a qbus dant͂ hodie tutores ẜm iura moderna. Ad h̃ rñ. ipa. Amice hoc iure hodie vtimur vt ꝑfectus vrbis vel ꝑtor ẜꝫ ſuã iuriſditionẽ: ꝛ in ꝓuincijs preſides tutores pupillis pñt dare: ꝛ nõ ſolum ꝑſides in ꝓuincijs facere pñt: ſed etiã mr̃atus delegatione eis facta a ꝑſide: videlꝫ ſi nõ ſint magne facultates ipſius pupilli: ꝛ hec ita obtinebãt ꝑmo tpe nr̃i iperij. Nos tñ poſtea qꝛ difficultatẽ eẽ in expectanda iuſſione ꝑſidis perpendim⁹ hmõi difficultates hoim ꝑ ꝯſtõnẽ nr̃am reſecare curauim⁹. Unde in ꝯſtõne nr̃a ſtatuim⁹: vt ſi facultas pupilli vſqꝫ ad qngẽtos ſolidos valeat defenſores ciuitatis vna cum eiuſdẽ ciuitatis religioſiſſimo ep̃o vel alie publice ꝑſone. i. mgr̃at⁹ vl̃ iudices alexãdrie nõ expectata iuſſione ꝑſidis tutores vel curatores dare pñt legitima cautione rem pupilli ſaluã fore. data ẜm eiuſdẽ cõſtitutionis normã a tutoribus iterponẽda eoꝝ videlꝫ piculo q hmõi ſatiſdationẽ accipiunt. Et hec vſqꝫ ad illũ. §. Impuberes autẽ. Fran.

t ¶ Sed hoc iure vtimur. Hoc eſt tertiũ ius qđ erat tẽpore Iuſtiniani: ꝛ hodie eſt quartum additum qđ eſt. j. proxi. §.

v ¶ Prefectus. Ad prefectũ cognitiones criminales. ‡ ad pretorẽ ciuilia negocia veniebant. vt patet. ff. de offi. prefe. vrb. per totũ tit. ꝛ. ff. de offi. preto. per totũ ti. Sed tutelam dabat vterqꝫ vt hic.

x ¶ Iuriſditionẽ. Prefecti vrbis eſt iuriſditio vſqꝫ ad. c. miliaria. ſꝫ ꝑtoris rome tñ. vt. ff. de of. pre. vr. l. j. §. cũ vrbẽ. ꝛ in ſũma azo. de offi. ꝑto. Dabũt ergo eũ ꝯ ei q eſt de ſua iuriſditiõe: vt ſtatim in ꝑſide notabis.

y ¶ Crearẽt. ſ. eũ q eſt de ſua iuriſditiõe dabit. vt. ff. d̃ tu. ꝛ cu. da. ab his. l. ius dãdi. Si vo ibi nõ iueniant͂ idonei: ẽt in alio loco q̃ret. ꝛ ꝑſidi nũciabit. vt. ff. e. l. diu⁹. Itẽ ei q ſit de ſua iuriſditione/ vel rõne origis/ vel rõne poſſeſſiõis/ vel rõne domicilij. vt. ff. eo. l. j. §. vl. ꝛ. l. diuus. Si autẽ in altero hoꝝ triũ locoꝝ nõ inuenit: ſed in quarto loco: reducẽdus eſt

‡ Immo etiã ciuiles ẜm Ange. ꝛ Ia. vt. l. j. §. q̃s. ꝛ. §. cura carnis. ꝛ. l. iij. de of. ꝑfec. vr. Et ſic nõ ob. l. ſolem⁹. §. latrũculator. ff. d̃ iudi. ſufficit em̃ dare inſtãtias. vt no. glo. j. q. j. ſicut vrgeri.

Pupillus in trib⁹ locis põt tutorẽ petere.

a ¶ Tutor fuerat. ſcꝫ ex teſtamẽto. nam ꝙdiu teſtamẽtaria tutela ſupeſt non eſt locus alij. Item nec legitima: nam nec datiua tunc locum habet. vt. C. qui dare tu poſ. l. ſi ſororis.

b ¶ Et maiore. i. duobus. Erãt enim tres. vt arg. C. de offi. preto. l. ij. ꝛ. ff. de orig. iur. l. ij. §. hiſdem.

c ¶ Ex die certo. vt a paſchate. in antea ſis tutor.

d ¶ Dari poterat. ꝛ hodie dat͂ ‡ vt. ff. de teſta. tu. l. ſi qs ſub cõditiõe.

e ¶ Nemo. naꝫ ſi vnus de pluribus heredibus adierit vꝫ tutela: vt. ff. de teſta. tuto. l. ſi nemo. ‡ Idem in libertate in teſtamẽto relicta. vt. ff. de teſta. manu. l. teſtamẽto. §. teſtamento.

f ¶ Exiſtebat. Sed quid ſi nullus fuit inſtitutus cum pupillo: ſed tñ pupillus eſt heres. Poteſt dici ꝙ auctoritate iudicis adeat. vt. C. de iur. delib. l. ſi infanti. ꝛ extunc valebit tutela ꝛ ĩcipit tutor adminiſtrare. Accur. Additio. Uide plenius hanc queſtionem per glo. in. l. ſi nemo. j. ff. de teſta. tutel.

g ¶ Deſinebat. i. ille qui ſic erat datus in ſubſidium deſinebat cum teſtamentarius venit vt ſubijcit.

h ¶ Conditio. Hic tutor tacite vſqꝫ ad diem vel conditionem exiſtentem datur. expreſſe nõ poteſt vt. ff. de regu. iur. l. actus. Additio. Que

‡ Scꝫ i his trib⁹ tñ. ſed nõ ꝑ. l. attilianã vel titiaꝫ: qꝛ ille ſũt ſublate. vt. j. e. §. ſed ex his.

‡ Etiam ſi fuerit iſtitutus i re certa alijs vl̃r inſtitutꝫ nõ adeũtib⁹ vt ibi no. bar. per. l. j. §. ſi

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ad alterum locum de his tribus:⁊ ibi tutelam accipiat.vt.C.qui pet. tuto.vel cura.l.j.Accurſius.

Tutele da a tio an poſſit delegari.

¶ Juſſu.pſidū.q̃ delegat.Sʒ ꝯ.ff.de tu.⁊ cu.da.l.nec mādāte.Sʒ ibi mādatū ē qđ nō iportat neceſſitatē:hic iuſſus q iportat.vt.ff.qđ iuſſu.l.j.§.j.⁊.ff.māda.l.j.Vel ibi erant magne facultates pupilli hic parue. Sed certe ⁊ ſi ſint parue adhuc videt idē:naʒ datio tutele eſt mixti iperij.vt.ff.de tutel.l.muto.§.tutoris datio.vbi dr ꝙ tutoris datio illi ſoli cōpetit cui noiatim hoc dedit/vel lex/vel ſenatuſcōſultū/vel princeps:ergo nō pōt delegari.vt.ff.de offi.eius cui mā.eſt iur.l.j.j.reſpō.Sed dic ꝙ nō pōt delegari non hñti iuriſditionem:ſed hñti ſic:vt.ff.e.l.ius dandi.et hic dr.Sed q̃ ſunt magne facultates:Rñ.qnq̃ginta aurei:vt.C.de dfen.ciui.l.j.Vel decem libre auri:vt in aut.de appell.§.ij.col.iiij.Vel.ccc.aureoꝝ.vt in aut.de defen.ciui.§.⁊ iudicare.coll.iij.Vel verius vſqʒ ad quingentos ſolidos ſunt parue:ſi vltra ſunt magne.vt.j.pri.§.Additio.Qđ eſt veruʒ quo ad materiam iſtā:alˀs aūt relinquit iudicis arbitrio iuxta conſuetudinē:vulgi opinionem et qualitatē pſonarum.vt hic per docto.

Facultates q̃ dñr magne.

iuſſu[a] preſidum:ſi nō ſint magne pupilli facultates.

¶ Hodie ſi pupilli facultates ſint vſqʒ ad quingentos ſolidos:pñt dari tutores a quocūqʒ magiſtratu etiā ſine iuſſu pſiduʒ aliqñ aſſiſtēte epo:pſtita tñ cautione rē pupilli ſaluā fore:que piculo recipientium et nō iudicum eſt. Are.

¶ Nos aūt p ꝯſtōnem[b] nřam et hmōi difficultates hoim reſecantes:nec expectata iuſſione[c] pſidū diſpoſuimus:ſi facultates pupilli vel adulti vſqʒ ad qngentos ſolidos[d] valeāt:defenſores ciuitatuʒ vna[e] cū eiuſdē ciuitatis religioſiſſimo antiſtite:vel[f] alias publicas pſonas.i.mgřatˀ vl iudicū alexādrine[g] ciuitat tutores vel curatores creare:legitia cautela ſʒ eiuſdem ꝯſtōnis normā pſtāda:videlicet coꝝ[h] piculo q eam[i] accipiūt.

¶ Equum eſt vt regat impubes qui neſcit ſe regere. Et finita tutela ratio tutele reddi debet. Areti.

¶ Impuberes[k] aūt i tutela cē naturali iuri[l] ꝯueniēs ē:vt is q pfecte etatis nō ſit alterius tutela regat. Cū ergo pupilloꝝ pupillarūqʒ tutores negocia gerūt[m] poſt pubertatē[n] tutele iudicio[o] rōnē reddāt.

¶ De auctoritate tutoꝝ. ¶ Dictū eſt.ſ.q̃lr tutores creant:h qñ creati ſunt qualr ſe regere debeāt ⁊ auctoritatē pſtare. Areti. Auctoritas aūt. ¶ Totˀ iſte titu.diuidit in tres ptes pncipales.Pmo ponit in qbˀ caſibˀ necia eſt auctas tutoris ⁊ i qbus nō.Scđo qñ iſta auctas debeat ipartiri.Tertio remouet q̃ddaʒ dubiū.Scđa ibi:Tutor autē.Tertia ibi:Si iter tutorē.Item pria pars vſqʒ ad.§.neqʒ tñ.ſubdiuidit i quattuor.Pmo ponit dictuʒ bimēbre.Scđo exēplificat qđlibet ex dictis mēbris.Tertio rōnē annectit.Quarto ifert et illationē clarificat p exēpla.Scđa ibi:vt ecce.Tertia ibi:nanqʒ.Quarta ibi:vñ in his.¶ Caſus.Dñe vos vultis tractare de aucto.tu.nunqd q̃libet eſt necia tu.auc.rñ.impa.ꝙ nō.In qbuſdā eñ eſt neceſſaria.ſi eñ pupilli ſtipulant ſibi dari aliqd in eo caſu nō eſt necia tuto.auc.ſecˀ eſt tñ in caſu cōuerſo.Si eñ iſti pupilli aliqd alijs pmittant ad hoc vt ipſi ex illa pmiſſione cū effectu obligantur neceſſaria eſt tu.auc.Deterioreʒ vo nequaq̃ facere pñt niſi tut.aucto.interueniat.Vñ i illis cauſis ex qbˀ ex vtroqʒ latere naſcit obligatio:vt in emptione/vēditione/locatione/ꝯductione/mādato ⁊ dpoſito niſi tuto.auc.interueniat illi q cū pupillis ꝯhūt obligant:ſed pupilli eis nequaq̃ obligati ſunt.Et h vſqʒ ad illū.§.neqʒ tñ.Fran.

Continuatio.

Diuiſio.

¶ De auctoritate tuto. Ti.xxi.

¶ Vbi pupillus alij obligat vel minuit pimoniū ſuuʒ eſt neceſſaria tutoris auctoritas.h.d.Are.

Auctoritas aūt tutoris in qbuſdā cauſis neceſſaria pupillis ē:in qbuſdā nō eſt neceſſaria. ¶ Vt ecce ſi qd dari ſibi ſtipulent non[p] eſt neceſſaria tutoris auctoritas. Qđ ſi alijs pmittāt[q] pupilli neceſſaria[r] eſt tutoris auctoritas. ¶ Nāqʒ placuit meliorē qdē cōditionē licere eis facere ēt ſine tutoris auctē:deteriorē vo non aliter q̃ cū tutoris auctē. ¶ Vñ in his cauſis ex qbus obligatiōes mutue naſcunt:vt in emptiōibus/vēditiōibus[s]/locationibus/ꝯductiōibus/mādat/depoſitis[t]:ſi tutoris auctoritas non interueniat ipſi qdem qui cū his cōtrahunt obligantur adinuicem pupilli non obligantur[v].

¶ Pupillˀ nō pōt hēditatē adire de iure ciuili vel ptorio vl ſenatuſconſulto trebelliano ſine tutoris auctoritate:etiā ſi ſit lucroſa.

¶ Neqʒ tamen hereditatem[x] adire:neqʒ bonorum[y] poſſeſſionem petere:neqʒ hereditatem

b ¶ Per cōſtitutionem. quam non habemus.

c ¶ Juſſiōe.id eſt delegatione ſine precepto.Naʒ in hoc differt a mādato.qr mandatū ex volūtate eſt:ſed iuſſus neceſſitatis.vt.ff.quod iuſſu.l.j.§.ij.⁊.ff.manda.l.j.

Mādatū ⁊ iuſſus differunt.

d ¶ Solidos.i.aureos.vt.j.de pe.te.li.§.fi.✠ qui oꝝ ſeptuaginta et duo faciunt libram auri vt.C.de ſuſcep.⁊ archa.quotiens.li.x.

✠ Ex quo infert Jaſ. ꝙ ſtatutum loquēs de moneta ſimplr dʒ intelligi ſm pſūptionē alterius ſtatuti.Sʒ int ꝯhētes tal locutio itelligit ſm cōeʒ curſuʒ regionis.

e ¶ Vna.id eſt ſimul.

f ¶ Vel alias.hoc quando extra ciuitatem vt in municipio.nam magiſtratus municipalis dabit.

g ¶ Alexandrine.hoc quando tutor datur in ciuitate alexandrina.

h ¶ Coꝝ.ſ.tabellionū ⁊ alioꝝ:nō vo ipſorū maioꝝ iudicū qui habent ptātem dandi tm̄.vt.j.de ſatiſda.tu.vel cu.§.pe.⁊.§.fi.qui ſunt ꝯtra.

i ¶ Eam.ſcʒ ſatiſdationem.

¶ Impuberes autē. ¶ Caſus.Dñe iā video a qbus dabant tutores olim iura antiqua:⁊ etiā qbus dat hodie ſm ꝯſtōnem veſtrā pro deo dicatis mihi ſi placet qualr hmōi impuberes ſunt in tutela:Ad hoc reſpon.impa.Amice/certe naturali rōne ꝯuenit:⁊ etiam iuri cōſentaneum eſt vt ipuberes in tutela ſint:vt videlʒ illi qui perfecte etatis nō ſunt:alioꝝ tutela regantur.Sed dñe impator dicatis mihi ſi placet quo iure cogunt tutores finita tutela reddere rōnē ſue adminiſtrationis:Ad hoc rñ.impe.Amice/cū tutores pupilloꝝ pupillarūqʒ negocia adminiſtrant:finita adminiſtratione actores tutele rōnem adminiſtrationis ſue reddere cōpelluntur.Et hec vſqʒ in fi.Fran.de are.

k ¶ Impuberes.hic.§.eſt generalis ad oēs precedentes ti.de tutelis.

l ¶ Juri.i.equitati.

m ¶ Gerunt.alˀs egerunt.i.geſſerunt.

n ¶ Poſt pubertatē.ſed ⁊ ante ſi finita tutela fuerit pus:vt.ff.de tute.⁊ ra.di.l.niſi finita.alˀs.i.niſi eſſet finita tutela non naſcit actio tutele:ſed alie actiones nate ſunt ſed nō exercētur.vt.ff.de tute.⁊ ra.diſt.l.ſi tutor.§.fi.⁊.l.ſed non dant.Additio.Ratio diuerſitatis eſt:qr actio tutele eſt gñalis.⁊ ſufficit eam ſemel naſci et non ſepius per ſingulas cauſas ſm Ja.Ang.tñ tenet ꝯtra iſtam glo.⁊ de caſibus in qbus poſſit exerceri etiā durāte tutela ſe remittit ad no.in.l.ij.C.de admi.tu.

o ¶ Tutele iudicio.i.actione tutele q̃ dat in ſimplū ⁊ ppter dolū ⁊ culpam latā ⁊ leuem.Eſt ⁊ alia actio qua tutor tenet.ſ.de rōnibus diſtrahendis.ſic eñ noiatur.vt.ff.de ꝯtra.act.tute.l.ij.⁊ datur in duplum et ppter dolū tm̄:⁊ in duplo ꝯtinet reipſecutio.Prior dat ꝯ tutorē ⁊ ꝯ heredes poſterior ꝯ tutorē tm̄.vt.ff.de tu.⁊ ra.di.l.j.§.pe.⁊.l.ij.Itē vna intentata altera denegatur lʒ plus ſit in ea ⁊ econtra:ſecus in actione tutele ⁊ furti que ſecū competit:vt.ff.de tute.⁊ ra.di.l.j.§.in tutela.

Actio tutele ⁊ actio d rōnibˀ diſtrahēdis differunt.

p ¶ Nō eſt necia.vt.C.de ꝯhē.⁊ ꝯmit.ſtip.l.neqʒ.⁊.l.j.C.de aucto.pſtā.

q ¶ Promittāt.qr tūc eſt veriſile ꝙ male agāt.⁊ facit ad h.j.qbˀ ali.li.vel nō.§.nūc admonēdi.⁊.§.at ex ꝯrio.⁊.j.de inuti.ſtipu.§.pupillus.⁊ ff.de acqui.re.do.pupillus.⁊.ff.de pac.ꝯ iuris.✠ Idē de muliere ſup dote paciſcēte.vt.ff.de pac.do.l.de dic.Idē in alimētario trāſigēte.vt ff.de trāſac.l.cū hi.§.qd ergo.Itē facit.C.de ꝯhē.⁊ ꝯmit.ſtipu.l.neqʒ.

✠ Intellige ꝙ valet auctas in ꝯtribˀ ex qbˀ pōt vtilitateʒ reportare alˀs non:qr etiam cū auctē tutoris donare nō pōt.C.d adm i.tut.l.nō oīu.ſm Ja.⁊ Pe.

r ¶ Neceſſaria eſt.in duobus tñ caſibus obligat pupillus ſine tutoris auctoritate.ff.de actio.⁊ obli.l.furioſis.vbi ſcʒ ex re actio venit.

s ¶ Vēditionibˀ.ſi aūt pupillus petat rē ex vēditiōe repellit exceptiōe doli mali:niſi pciū dare velit.vt.ff.de reſcin.ven.l.ſi id qđ.§.vlti.in fi.

t ¶ Depoſitis.pupillus tñ doli capax tenetur depoſiti ſi quid doli cōmiſit vel locupletior factus ſit:vt.ff.depoſiti.l.j.§.an pupillū.Accur.

v ¶ Nō obligant.Et ſic no.ꝙ ꝯctˀ claudicat qñqʒ vt h.⁊.ff.d act.emp.iulianˀ.§.ſi qs a pupillo.ar.ꝯ.ff.de arbi.l.litigatores.§.pe.⁊ fi.⁊ in aut.de nō eli.ſcđo nu.§.pſperimus.col.j.✠ Itē h eſt veꝝ niſi locupletior ſit pupillus alˀs excipit ſi agat.⁊ ꝯ poterit agi.vt.ff.de admi.tu.l.ſi minores.⁊.C.pro emp.l.fi.⁊.ff.eo.l.v.§.j.⁊ de reſcin.ven.ſi id qđ.§.fina.

✠ Dic ꝙ h eſt ſpāle fauore pupilli.ſm ange.

¶ Neqʒ tñ. ¶ Caſus.Dñe vos dixiſtis mihi ſupra ꝙ lʒ pupillū meliorem facere ꝯditionē ſuā ſine tu.auc.Pone igit ꝙ aliq̃ lucroſa hēditas delata ſit alicui pupillo:nūqd poterit illā hēditatē ſine tu.auc.adire:Rñ.ipe.ꝙ nō.Lʒ eñ dictū fuerit gñalr ſupra ꝙ liceat eis facē ꝯditionē ſuā meliorē ſine tu.auc.h tñ fallit i caſibˀ ſpālibˀ.Neqʒ eñ hēditatē adire:neqʒ bonoꝝ poſſeſſionē petere:neqʒ hēditatē ex fideicō.ſuſcipere poterit:niſi tu.auc.interueniat:q̃uis lucroſa ſit:⁊ h ideo ſtatutū eſt:ne ille dānū inde habeat:⁊ h vſqʒ ad.§.Tutor autē.Fran.de are.

x ¶ Hereditatē.q̃ ex teſtō vel ab iteſtato defert.ſ.iure ciuili.vt.ff.de pe.heredi.l.j.ij.⁊.iij.Et hēditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius qđ habuit defunctˀ tpe mortis ſue deducto ere alieno.vt.ff.de vbo.ſigni.l.nihil.

y ¶ Bonoꝝ poſſeſſionē.ex teſtō.vt ſm tabulas:vel ab inteſtato vt vñ liberi ⁊ ſiles:q̃ ſunt oēs de iure ptorio:vt.j.de bo.poſ.§.q̃s aūt. Et eſt bonoꝝ poſſeſſio ius pſequēdi retinendiqʒ pimonij qđ cuiuſqʒ fuerit cū is morit.vt.ff.de bo.poſ.l.iij.§.bonoꝝ.Hoc tñ in bonoꝝ poſſeſſiōe fallit in caſu cū pupillus nō hʒ tutorē.tūc eñ ptor auctatē tutoris pōt ſupplere.vt.C.q ad mi.ad bo.poſ.l.bonoꝝ.Idē i hēditate vt.C.de iu.deli.l.ſi ifanti.in fi.Additio.Et alios caſus in qbˀ iudex ſupplet defectū tutoris vel impedimētū/vide per Ange.h.Et pcedunt in iuriſditione volūtaria.⁊ qñ ex actis apparet qđ iudex facit ex certa ſcientia.

Bonoꝝ poſſeſſio.

Item vbi

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ex[a] fideicommiſſo ſuſcipe alr pn̄t: niſi tutoris[b] auctē: q̄uis illis lucroſa ſit[c] ne vllū[d] dānū habeant[e].

Tutor preſens debet auctoritatem interponere: al's nō valet.

Tutor autē ſtatim in ipſo negocio pn̄s debet auctor[f] fieri: ſi b̄ pupillo ꝓdeſſe exiſtimauerit[g]. Poſt tp̄s[h] v̄o vel per epiſtolam[i] iterpoſita auctoritas nihil agit.

Tutor nō p̄t auctorare pupillo cū eo litigāti: ſʒ dād' ē curator cuius offm̄ finit finita lite. Areti.

Si iter tutorē pupillūve iudiciū[k] agendū ſit: q2 ipe tutor in rē[l] ſuā auctor[m] eē nō p̄t: nō p̄torius tutor (vt oli[n]) ꝯſtituit: ſʒ curator[o] in locū eius dat[p]. quo curatore iteruenient iudicium peragitur: et eo[q] peracto curator eſſe deſinit.

Quibus modis tutela finitur. Titulus. xxij.

Tutela finit pubertate pupilli: q̄ in maſculo eſt ſtatim cōpleto xiiij. anno. in femina. xij. Areti.

Pupilli[r] pupilleꝗ cū puberes eē ceperint a tutela liberantur. Pubertatē autē veteres quidem nō ſolū ex annis ſed etiā ex habitu[s] corporis i maſculis exiſtimari volebant. Noſtra autem maieſtas dignū eſſe caſtitate noſtroꝝ tēporum exiſtimans bene putauit: qd̄ in feminis etiā antiquis impudi-

Item vbi tutor ſolus ſufficeret: al's ſecus ſm̄ eum.

a Ex fideicōmiſſo. vt per ſenatuſconſultum trebellianum. vt. j. de fideicō. here. §. ſed q2. Idem dico ⁊ ſi bona velit recipere cauſa ſeruādarum libertatum: cum ⁊ ibi poſſit timere dānum: q2 eſt ſucceſſio in vniuerſum ius. vt. j. per quas perſo. no. acqui. §. fina.

b Tutoris. i. adminiſtratoris cui adminiſtratio ſit ꝯceſſa i teſtō: alioqn nō valet: nā ⁊ ſi ab eo q tutelā nō gerit ſciēs aliū gerere emā: dn̄s nō efficiar. vt. ff. e. l. iiij. Itē nūquid curatoris pupilli ſufficit auctās ad adeūdā hēditatē vel bonoꝝ poſſiōnē delataʒ pupillo: Rn̄. nō. vt. ff. de ap. cū in vna. §. tutor. vſq3 in fi. legis.

c Lucroſa ſit. i. appeat lucroſa ne occaſione lucroſe adeat dānoſam: q2 adeūdo onerat legatꝭ et fideicōmiſſis ⁊ alijs oneribꝰ: ⁊ ita obligat: ſed nō pōt obligari ſine tutoris auctē vt. ſ. e. i pn. Sed ſi obijciat ceſſante cā ⁊c. h̄ raro accidit ꝙ hēditas nō ſit oneroſa: ſʒ frequēter ꝯtrīu. ⁊ ad ea q̄ frequētiꝰ accidūt iura adaptant. vt. ff. d le. ⁊ ſenatuſcō. nā ad ea. Additio. Et q̄uis glo. in. l. ſi qs mihi bona. §. j. teneat cōtrarīu. iſta tn̄ eſt veritas ꝑ q̄ facit: q2 neceſſe eſt adeūtē cognoſcere cām ſue additiōis: puta ex teſtō vel ab iteſtato tāq̄ agnatꝰ vel cognatꝰ. vt l. q is. ff. de acq. here. qd̄ pupillus diſcernere nō poteſt ſm̄ omnes hic.

d Ne vllū. Eſt ⁊ alia rō et ſi ſit lucroſa: q2 litibus ⁊ ſumptibꝰ vexaretur. vt. ff. de mi. l. minoribꝰ. xxv. annis. Et his eiſdē etiā rōnibus nec in iudicijs ciuilibus vel crīalibus pōt eſſe ſine tutoris auctē. vt. C. ſi aduerſus re3 iudi. l. cū ⁊ minores. ⁊. C. de auc. pre. clarū. Niſi in q̄ttuor caſibus: vt in poſſeſſione momētanea. vt. C. ſi ꝑ vim vel alio mō. l. j. et C. q legit. pſo. l. momentanee. Itē in violato thoro minor ſine curatore accuſat. vt. ff. de adul. l. ſi maritꝰ. §. lex. ſed hoc in adulto. Item ſi veniā etatis ipetret: vt. C. de his q ve. eta. ipe. l. j. ⁊. ij. Itē in interdicto de libero hoie exhibendo. vt. ff. de li. ho. exhi. l. qd̄ ⁊ lex. §. ſed ſi mulier.

e Damnum habeant. q2 forte ſubeſt es alienum latens. Accurſius.

Tutor aūt. Caſus. Dn̄e iā video in qbus caſibꝰ tu. aucto. d3 iteruenire. dicatis mihi ſi cordi eſt qualiter debeat iterponi tu. aucto. Ad hoc rn̄. impa. Amice: tutor in ipō negocio a pupillo ꝯhendo d3 perſonaliter itereſſe: ⁊ qd̄ actū eſt a pupillo laudare ſi hoc pupillo ſuo prodeſſe eſtimauerit. Nā tutoris auctoritas poſt tp̄s: vel per epl'am iterpoſitā nihil agit. Et hec vſq3 ad illū. §. Si inter tutorem. Fran. de are.

f Auctor fieri. i. ꝓbare ⁊ laudare qd̄ fit per pupillum. vt. ff. e. l. etiam.

g Exiſtimauerit. nō em̄ cōpellit. Primo q2 eſt iniquū. Scd̄o q2 tenetur pupillo dānū reſarcire tutor: vt. ff. e. l. ſi tutor. Acc. Additio. Sic et filiꝰ nō pōt adire hēditatē ſine volūtate pr̄is. vt. C. de bo. q̄ li. l. fi. §. pe.

h Poſt tempus. ſcilʒ non modicū. al's valet auctoritas. vt. ff. de acq. here. ſi quis mihi. §. iuſſum. que eſt contra. ⁊ eſt ratio q2 videntur ieſſe que incontinenti fiunt. vt. ff. ſi cer. peta. l. lecta.

i Per epiſtolā. No. caute ⁊ redde ſingula ſingulis. nā dixerat duo. ſ. ſtatim ad qd̄ refert poſt tp̄s ⁊c. Itē in ipſo negocio preſens/ad qd̄ refert hoc per epl'am que inter abſentes mittitur. vt. j. de obli. ex ꝯſenſu. §. fi. Idem ⁊ ſi alio modo inutiliter auctorizetur. vt. ff. e. l. j. §. fi. ⁊. l. ſeq.

Si inter tutorem. Caſus. Dn̄e iam vidi qual'r debeat interponi tuto. aucto. dicatis mihi modo: ſi aliqd̄ iudicium agendū ſit inter tutorem ⁊ pupillū quid iuris eſt in caſu iſto: Ad hoc impa. dicit. Amice: ſi iudicium inter tutorē ⁊ pupillum agendū ſit: in caſu iſto nō pretorius tutor: vt olim ꝯſueuit fieri conſtituet: ſed loco eiꝰ curator dabit interueniente ipſo curatore iudicium peragetur: ⁊ finito iudicio deſinet eſſe curator. Et hec dicuntur vſq3 in finem tituli. Fran. de aretio.

k Iudiciū. ſ. rei vēdicationis vel alterius pſonalis vel realis actiōis: pret actionē tutele q̄ ꝯ tutorē erit dāda: q̄ durāte offō nō dat. vt. ff. de tu. ⁊ ra. diſt. niſi finita. §. fi. ⁊. l. ſi cū adhuc. ⁊ idē in vtili gn̄ali negocioꝝ geſtoꝝ que dat ꝯ curatorē adultis. vt. ff. de admi. tu. l. cū curatore. ⁊. C. de admi. tu. l. ij. ⁊. l. rōnes. Sed certe nec alie vident iterim poſſe itēdi. vt. ff. de tu. ⁊ ra. diſt. l. ſʒ nō dant. Sed illud itelligo vt ipſemet exerceat non dant: ſed per ꝓcuratorē ſic vt h̄ dr̄. Itē nūquid hec correcta ſunt hodie per aut. vt in aut. vt hi q ob. ſe phi. ha. res mi. §. j. col. vj. cū nullus creditor vel debitor poſſit eſſe tutor vel curator: Rn̄. ſic niſi in tutore teſtamētario in quo poterit adhuc hodie hic. §. loq. cū fides talis tutoris ab ipſo teſtatore ſit cōprobata: vt. j. de ſatiſda. tu. vel cura. §. j. ⁊. C. de ep̄ali audien. de creationibus. vel idē in eo qd̄ i alijs vt in p̄dicta aut. dixīmꝰ. Itē ⁊ circa reales actiones hūc. §. hodie facimus loq/ cum in eis nō ſit obligatio. vnde autē ceſſat. vt. j. de actio. §. j. Accur.

Si tn̄ ſit ſtās pōt ſoli tutori fieri reſtitutio. l. reſtituta. §. fina. ff. ad treb. et ſolꝰ tutor adire. l. ſi infanti. C. de iu. de lib. als' ſecꝰ. l. potuit. C. eo. Itē pōt ſolꝰ bo. poſ. agnoſcere: q2 i facto cōſiſtit ſm̄ ange. ⁊ Iaſo.

Iſtā ſeq̄tur ange. b.

Iſtaʒ rōnē ſeq̄t bar. in. l. potuit. de iur deli.

Contrariū t3 Ia. q2 p̄t tor q̄ri ſine tutoris auctē quam ſupplet iudicis pn̄tia vt no. bal. i §. itē ſacra. in ti. de pace. iura. fir.

Iudiciuʒ vtrum iter tutorem et pupillum poſſit eſſe.

Et iſta ē cōis opinio ſi teſtator ſciuerit non ſi ignorauerit ſm̄ Ang.

l In rem ſuam. ⁊ pupilli que ſua dicit cum bene adminiſtrat: vt. ff. de fur. l. interdum. §. qui tutelam.

m Auctor eē nō pōt. Facit ad h̄. ff. de v̄. ſig. l. qd̄ diximꝰ. ⁊. C. ne qs in ſua cā. l. vna. ⁊. C. de teſti. l. oibꝰ. ⁊. ff. e. l. v. j. rn̄. Arg. ꝯ. C. de fideicō. l. fi. ibi: cū ipe ſibi iudex ⁊ teſtis ⁊c. Nō autē textus pn̄tis eſt: q2 ſeq̄ret vt in eodem negocio eēt quis actor ⁊ reus/qd̄ eſt inconueniens. Accur.

Pōt tn̄ i pn̄tiā etiam ad propriaʒ auctē auctorari/et ſibi ſoluere ac tradere rem debitā etiaʒ imobileʒ ſine iudice vt l. fiſtulas. ff. de ꝯhē. ēp.

Dic ꝙ ibi improprie dr̄ iudex et teſtis.

n Vt olim. nā oli in tali caſu dabat tutor p̄torīꝰ qd̄ hodie non eſt vt h̄ dr̄.

o Sed curator. C. de in lit dan. tu. l. j.

p Dat. etiā iuito. vt. ff. de tute. l. iij. §. idē caſſiꝰ.

q Et eo. ſcilʒ iudicio.

Quibꝰ modis ⁊c. Dictū eſt de igreſſu tutelarum. ⁊. ſ. ti. j. de ꝓgreſſu. reſtat de fine ſicut eſt in operibꝰ nature ingreſſus ꝓgreſſus ⁊ finis. Aretinus. Notandū eſt ꝙ modi q tutelā finiri faciunt ſunt octo/⁊ ad iſtos oēs alij modi poſſunt reduci. Et ſunt hi. Suſpitio: qn̄ tutor remouet tanq̄ ſuſpectus. Crimen: qn̄ propter crimē deportat: vel in ſeruitutē redigit. Mors naturalis pupilli vel tutoris. Cōditio adipleta. Statꝰ. i. capitis diminutio vbi ſtatus mutat vt qn̄ capit ab hoſtibus: vel arrogatur. Etas. ſ. pubertas. Tp̄s adueniens. ſ. ſi ad certū tp̄s datus ſit tutor ⁊ ſit finitū tp̄s. Cauſa qn̄ ꝓpter aliquā cām tutor excuſat. Vnde verſus. Suſpitio/crimen/mors/ꝯditio/ſtatus/etas. Tēpus/cauſa/ſolent tutele ponere metas.

Continuatio.

Tutela multꝭ modis finit.

Pupilli. Totꝰ iſte titulꝰ diuidit in. vij. ptes. nā prīo ponit q̄l'r pubertate tutela finit: ⁊ q̄ ſit pubertas. Scd̄o q̄l'r arrogatione/vl' deportatiōe/vel ſuitute pupilli/vl' tpis finitione. Tertio q̄l'r morte pupilli vl' tutoris. Quarto capitꝭ diminutione tutoris. Quito et mīma diminutione pupilli. Sexto ꝓpt aduētū tpis vel ꝯditionis. Septimo ꝓpt remotionē factā de tutore. Scd̄a ibi: Itē finit. Tertia ibi: Sili modo. Quarta ibi: Sʒ ⁊ capitis. Quita ibi: Sʒ pupilli. Sexta ibi: Preterea. Septia ibi: Deſinūt. Itē pr̄ia ſubdiuidit i tres. Nā prīo ponit q̄l'r tutela finiat pubertate. Scd̄o q̄lit pubertas accipiat de iure antiq̄. Tertio q̄lit de iure nouo. Scd̄a ibi: Pubertatē. Tertia ibi: Nr̄a aūt. Caſus. Dn̄e vos vultꝭ tractare qb. mo. tu. fi. Dicatꝭ ergo mihi aliquē modū quo tutela finiat: Ad hoc rn̄. ipa. Amice: Dico tibi gn̄al'r ꝙ pubertate pupilli vel pupille tutela finit. Cū eīn pupilli pupille ve puberes eē ceperūt a tutela liberant. Sʒ dn̄e dicatꝭ mihi qn̄ cēſent pupilli ad pubertatē ꝑuenire: Ad hoc rn̄. ipa. Amice: alit oliʒ eſtimabat pubertas i maſculis hodie alr. Veteres em̄ nō ſolū ex nūero annoꝝ/ſʒ et ex īſinuatiōe hitudis corporis pubertatē i maſculis eſtiare volebāt quā i femis ex aſpectu corpis iudiciū ipudicū eē eſtimabāt. Nr̄a aūt maieſtas dignū putauit eē caſtitati tēpoꝝ nr̄oꝝ h̄ qd̄ ipſis antiqs i femis viſuʒ eſt eē ipudicū i maſculos et extēdere. Et iō ſacrā ꝯſtōnē nr̄aʒ ꝓmulgauimꝰ ꝑ quā ꝯſtituimꝰ pubertatē i maſculos i annos. xiiij. poſt an. xiiij. ꝯpletū initiū accipere: ſʒ normā antiqtatis in femieis pſonis ſatꝭ bn̄ poſitā i ſuo ſtatu itegraʒ ⁊ illibatā relinqmꝰ: vt videlʒ ipſe femie poſt. xij. annos cōpletos: put antiqtus bn̄ erat ſtatutū viri potētes eſſe credant. Scd̄s modus finiēde tutele eſt ſi pupillus dederit ſe ad arrogādū alicui: qual'r dat ſe ad arrogādū: vide de adoptionibꝰ. Tertiꝰ eſt ſi pupillꝰ deportet. Quartus modus eſt ſi pupillꝰ efficiat ſuꝰ: vt q2 cū ſit libertꝰ alicuiꝰ reuocat in ſuitutē ꝓpt igratitudinē. Quintꝰ modꝰ eſt ſi ab hoſtibꝰ pupillꝰ capiat. Sextꝰ modus eſt: ſi alicui pupillo datꝰ ſit tutor i teſtō hac forma: vt ſit tutor vſq3 ad certā ꝯditionē puta vſq3 dū nauis venerit ex aſia. nā ꝯditione exiſtēte deſinit eē tutor. Septimꝰ eſt ſi moriat pupillus vl' tutor. Octauꝰ ē: ſi tutor patiat maximā vel mīmā capi. dimi. q2 cuiuſcunq3 gn̄is tutor ſit deſinit eē tutor. Quid aūt ſi patiat tutor mīmā capitis diminutionē: puta q2 ad arrogādū ſe dederit: an deſinat eſſe tutor: Rn̄. ſi legitimꝰ erat tutor bn̄ deſinit eē tutor: ſʒ ſi erat teſtamētariꝰ vel datiuꝰ: tūc nō deſinit eē tutor. Nonꝰ modꝰ finiēde tute. eſt: ſi pupillꝰ patiat quācūq3 capitꝭ dimi. q̄uis d mīma habuimꝰ. ſ. i ſcd̄o mō. Decimꝰ: ſi alicui pupillo datꝰ ſit tutor i teſtō hac forma: vt eēt tutor vſq3 ad certū tp̄s: puta vſq3 ad paſcha. Nā adueniēte paſcha deſinit eē tutor. Vndecimꝰ eſt: ſi a tutela remoueat tāq̄ ſuſpectꝰ: vt. j. de ſuſpe. tu. ⁊ cur. ꝑ totū. Duodecimꝰ: ſi iuſta ex cā ſe excuſauerit a tutela quā iam inceperat admiſtrare: vt. j. de excu. tu. per totū. h. d. vſq3 ad fi. ti. Fran.

Diuiſio.

r Pupilli. no. ꝙ pupilli ſunt q de ptāte pr̄is impuberes exierunt vel morte vel emācipatione. vt. ff. de v̄b. ſig. l. pupillus. j. rn̄. licʒ iproprie dicat aliqn̄ pupillꝰ q eſt in ptāte. vt. ff. de v̄bo. ob. l. fi. §. ſi pupillꝰ. Accur.

Pupilli q ſunt.

s Ex habitu. i. aſpectione vtrū haberet barbam vnam vel alteram:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

vt.§.inuit.ꝛ facit.ff.de mino.l.minoꝛ.xxv.an.adito pſide ex aſpectu ꝛc. Et nota pro opi. Mar. qui ſm ↄſcientiam dicebat iudicē debere iudicare.ꝛ facit.ff.de feri.l.ij.in fi.ꝛ.ff.fin.re.l.ſi irruptione.§.fi.Accur. Additio. Vide tu canoniſta notata per glo.in.c.j.extra de offi. oꝛdi.ꝛ de offi.ꝛ po.iudi.dele.c.paſtoꝛalis.§.qꝛ vero.in notula. Argu.contra Hug.vbi glo.concludit iudicē ſm allegata ꝛ probata debere in noīe dñi iudicare:ꝛ ↄſcientiam leſam deponere. Et ibi recitatur illud dictū pſalmigraphi. Trepidauerunt timoꝛe vbi non erat timoꝛ. Facit ēt gloſ.in.§.ſi minus.j.de actio. Opiniones ī hac materia varie varijs in doctoꝛibus inueniunꝭ diuerſa dantibus ↄſilia. Sed iter ceteravidetꝭ ↄſcientia reddere tutius ↄſilium Lepoꝛe quod inter ſuas cautelas continetꝭ. Procuret inquit iudex in tali cōſtitutꝰ anxietate apud accuſatū / vt alium in ipſiꝰ iudicis locum ſurrogari petat: ipm eundē iudicem in teſtē ſe ꝓducturū allegando:ꝛ eo pacto iudex a iudicādi officio cā teſtimonij remotꝰ deponet pro accuſato que ſibi dictabit ↄſcia. ꝯ quā facere eſt ad gehennam edificare.c.lr̃as. de reſti.ſpo. Conſilium iſtud qꝺ reuera tutiſſimuꝫ putatꝭ fundamentū habet ex.c.dilecto.extra de teſtibꝰ.

conditio ad eſſe ꝛ ad nō eſſe ſe hēre pōt:vt.j.de vbo.ob.§.ↄditiones.

r ❧ Excuſant.ſ.in perpetuū:vt qꝛ mutus.qꝺ dic vt.ff.de mino.l.verū.§.ex facto.nā ſi ad tps non deſinunt eſſe tutoꝛes:vt.j.de excu.tu. et cu.§.item qui reipu.

s ❧ Inferius.vt.j.de ſuſpec.tu.per totū.ꝛ.j.de excu.tu.ꝛ cura.per totū.

Judicare an iudex ꝺ beat ſꝫ cōſcientiam.

Pſ.xiij.

cū eſſe viſum eſt: id eſt iſpectionē habitudinis coꝛpis: hoc[a] ēt ī maſculos extēdere. Et ideo nr̃a ſctā cōſtōne[b] ꝓmulgata pubertatē in maſculis poſt.xiiij. annū cōpletū ilico initiū accipe diſpoſuimꝰ: antiqtatꝭ noꝛmā ī feminis bñ poſitā ſuo oꝛdie relēquētes: vt poſt.xij. an. ↄpletos viripotētes eē credātꝭ[c].

❧ Arrogatione / deportatione / ſeruitute vel captiuitate pupilli finitur tutela. hoc dicit Aretinus.

❧ Itē finitꝭ tutela ſi arrogati ſint adhuc[d] impuberes vel deportati. Itē ſi in ſuitutē pupillꝰ redigatꝭ[e]: vel ſi ab hoſtibus captus fuerit.

❧ Tutela conditionalis finitur euentu conditionis. Aretinus.

❧ Sed ꝛ ſi vſqꝫ ad certam[f] conditionem datus ſit tutoꝛ teſtamēto[g]: eque euenit vt deſinit eſſe tutoꝛ exiſtente conditione.

❧ Morte naturali pupilli vl' tutoꝛis: tutela finitur. hoc dicit.

❧ Simili mō finitur tutela moꝛte[h] vel pupilloꝛum vel tutoꝛum.

❧ Capitis diminutione tutoꝛis maxia vel media vel etiā minima pupilli oīs tutela finitur minima autē tutoꝛis ſolū legitima finitꝭ.

❧ Sed ꝛ capitꝭ diminutione tutoꝛis ꝑ quā libertas[i] vel ciuitas[k] eius amittitur: oīs[l] tutela perit. Minima aūt capitꝭ diminutione tutoꝛis: veluti ſi[m] ſe in adoptionē dederit: legitiā[n] tm̃ tutela perit: cetere[o] nō pereūt. ¶ Sed pupilli et pupillle capitis diminutio lꝫ[p] minima ſit omnes tutelas tollit.

❧ Temporalis tutela tempoꝛe adueniente finitur.

❧ Preterea qui ad certū[q] tempus teſtamento dantur tutoꝛes: finito eo deponunt tutelam.

❧ Qui remouētur a tutela propter ſuſpitionē: vel qui in ꝑpetuū excuſantur tutoꝛes eſſe deſinunt.

❧ Deſinunt autem tutoꝛes eſſe qui vel remouētur a tutela ob id ꝙ ſuſpecti viſi ſunt: vel q ex iuſta cauſa ſeſe excuſant[r]: ꝛ onus adminiſtrande tutele deponunt ſm ea que inferius[s] propon emus.

❧ De curatoꝛibus. Titulus.xxiij.

❧ Curatoꝛes danꝭ adultis vſqꝫ ad vigeſimūquintū annum ↄpletum: ꝛ ab illis mḡratibus a qbus tutoꝛes: non autē teſtamēto dantur: dati tñ confirmantur: inuitis autē non danꝭ niſi ad litē. Areti.

Maſculi quidē pubeꝛes ꝛ femine viripotentes vſqꝫ ad viceſimūquintuꝫ annum[t] completum curatoꝛes accipiunt: qui licet puberes ſint adhuc tamē huiꝰ etatis ſunt vt ſua negocia tueri non poſſint. ¶ Dantur autē curatoꝛes ab eiſdem magiſtratibus[v] a quibus ꝛ tutoꝛes. Sed curatoꝛ teſtamēto non datur: ſed[x] datus confirmatur decreto ꝑtoꝛis[y] vel preſidis[z]. ¶ Item inuiti adoleſcentes curatoꝛes non accipiunt[a] preterꝙ

Et no. ꝙ eiſdē modis finitꝭ cura ſi quos habeāt pupilli curatoꝛes: ꝛ eodē tpe: vt.C.qñ tu.vel cura. eē de.l.j. Adultoꝝ vō curatoꝛes tūc finiunꝭ cum virilē vigoꝛē cōpleuerit minoꝛ.ſ.xxv.an.vt.ff. de mi.l.j.in fine.ꝛ.j.ti.j.j.rñ. niſi ad certā cām vel ſpeciē fuerint dati. nā ꝛ tunc finito negocio finitꝭ officium: vt.ſ.ti.j.§.fi. Item curatoꝛes alioꝝ: vt.j.ti.j.§.furioſi.ꝛ.§.ſed ꝛ mente captis. tunc deſinunt qñ ſanam mentem predicte perſone recipiunt: vt.ff. de cu.fu.l.j.§.j.ꝛ.§.finali. Additio. Nota ꝙ eiſdeꝫ modis qbus finitꝭ tutela finitꝭ etiaꝫ auctas officij adiuncti tutoꝛi qꝺ eſt in multis caſibus vt.j.ti.j.§.iterdum. in verbo idoneus.ꝛ in.l.ponit.ꝛ.l. ꝓpter.C.in q.cau.tu. ꝛ cu.da.ab his. Nā finito officio principalis etiā finitꝭ illud coadiutoꝛis adiuncti.l.j.C.qñ tu.vel cu.eſſe deſi. ꝛ iō coadiutoꝛ datꝰ debili vel ſuſpecto ep̄o de quo ī.c.venerabili.ex de of.deleg.deſinet moꝛte plati eē.per.d.l.j. Ja.

❧ De curatoꝛibꝰ. ¶ Finita tutela pupilli indigent curatoꝛibꝰ. ideo de ipſis ſubdit.

Maſcli. ¶ Totus iſte titulꝰ diuiditꝭ ī tres partes ꝑncipales. Primo ponit de curatoꝛibus datis puberibus. Scōo de datis illis qui laboꝛant aliquo moꝛbo vel vitio. Tertio de curatoꝛibꝰ datis pupillis. Scōa ibi: Furioſi. Tertia ibi: Interdum. Item prima pars diuiditꝭ in tres partes. Primo qualiter puberibus dantur curatoꝛes. Scōo a qbus dantur. Tertio an inuitus qs cogatur curatoꝛē accipere. Scōa ibi: Dantur. Tertia ibi: Item inuiti. Arc. ¶ Caſus. Dñe vos vultis tractare de cura. dicatis ergo mihi qbus danꝭ curatoꝛes. ꝛ vſqꝫ ad quantū tps: Ad hoc rñ. impera. Amice: maſculis puberibꝰ et feminis viripotētibus a tpe pubertatis quo a tutela liberanꝭ danꝭ cura. vſqꝫ ad.xxv.annū completū. Lꝫ enim hmōi pſone puberes ſint adhuc nihilominus etatis talis ſunt vt ſua negocia recte adminiſtrare nō pñt. Sed pone. dñe iam video qbus danꝭ tuto. dicatis mō mihi a quibus danꝭ: Et rñ. impa. ꝙ curatoꝛes ab eiſdē mr̃atibꝰ danꝭ a qbus tutoꝛes: ꝛ in hoc ↄueniunt tu.ꝛ cu. ſed certe in alijs differūt: qꝛ lꝫ tuto. teſtō danꝭ: curatoꝛ aūt teſtō dari non pōt. Si tñ de facto datus fuerit curatoꝛ ↄfirmaꝭ ex ſnia ꝑtoꝛis in vrbe: ꝛ ex preſidis ſnia in prouincia. Itē inuiti adoleſcētes nō cōpellunꝭ curatoꝛes accipere: lꝫ ſecus ſit in pupillis. ꝛ h̄ verū eſt ꝙ adulti inuiti nō cōpellunꝭ curatoꝛes accipere preterꝙ ad litē. Tunc em̄ inuiti cogunꝭ: lꝫ tutoꝛ ad certam cām dari non pōt. ꝛ hec dicunꝭ vſqꝫ ad illū.§. Furioſi quoqꝫ. Fran. de are.

pꝛio ſꝫ Ja. ↄuis. Joā. fa. ꝛ ang. teneāt indiſſ ete.ꝯ p.l.fi. §.filꝰ autē. C.ꝺ bo. qli. Et ſic ꝺ caſu gl. intelligit tutelam ꝑdi ꝑ emancipationem etiā reprehendit: cū tunc ſi ius agnatiōis: ſꝫ pronatꝰ tm̄ ↄſideretꝭ. vt.ſ. de legi. pa. tu. ꝑ totum. Ange.

Continuatio.

Diuiſio.

a ❧ Hoc etiā. ſcꝫ ꝙ ſit iudicādum per aſpectum impudicum.

b ❧ Conſtitutione. vt.C. quando tuto. vel cu. eſſe deſi.l.fi.

c ❧ Credantur. Facit ad hoc.ſ.de nup.j.reſpon.

d ❧ Adhuc impuberes. id eſt in pupillari etate adhuc exiſtētes: vt hic.ꝛ ff.de adop.nec ei.§. coꝝ. ꝛ hoc cum ↄſenſu oīum tutoꝝ. vt.C.de aucto.preſtan.l.fi. Accurſius.

e ❧ Redigatur. Ex ingratitudine ſi ſit doli capax. non aūt ex vēditione: qꝛ nō niſi ſit maioꝛ.xx.annis poteſt per venditionē fieri ſeruus: vt ſ.de iur.perſo.§.pe. Contra eſt. C.de inoffi.teſta.l.ſi quis.§.fi. Sed ibi de eo dicit qui doli capax non eſt.

f ❧ Certam. id eſt ſpecificatam vt quando titius erit conſul.

g ❧ Teſtamento. Nota ꝙ dixit teſtamento: nam a lege vel iudice non ſic. vt.ff.de regu.iur.l.actus.

Moꝛſ oīa ſoluit.

h ❧ Moꝛte. Naturali: nam de ciuili iam dixit.ſ. proxi. ſcꝫ vbi dixit de deportato ꝛ ſeruo facto per ingratitudinem: qꝛ moꝛs oīa ſoluit nedū tutelam: vt in aut.de nup.§.deinceps.col.iiij.

✝ Iſta rō glo. reprobatꝭ per ang. hic. qꝛ naturalia ſūt immutabilia: vt.§.pe.ſ.ꝺ iure natu

i ❧ Libertas. Et tunc maxima. vt.ſ.de ca.di.§.maxima. Accurſius.

k ❧ Ciuitas. Et tunc media: vt.ſ.de ca.di.§.minoꝛ. Accur.

l ❧ Omnis tutela. Etiam teſtamētaria vel datiua cū ea que ſunt iuris naturalis tollantur. ✝ vt.ſ.de ca.di.§.qꝺ autem.

‡ Iſtud dictūꝰ glo. coītꝭ reprobant doct.p.l.iij.§.pe.ff.ꝺ legi.tu. vt qꝛ pr̄ ſit impeditꝰ impedimēto naturali vel ciuili: iudice ꝺ ꝑncipaliter nō agēte: et ꝙ facilꝭ tollꝭ non pōt.

m ❧ Si ſe in adoptionem. Sed emācipatione filij legitima tutela non finitur: qꝛ filiuſfamilias legitimus tutoꝛ eſſe nō poteſt: cum ſcꝫ pater eum precedat. vt.ſ.de ca.di.§.fi. ‡ niſi in caſu: vt cū manumittit ſeruū maternum delatū ſibi. vt.ſ.de legi.pa.tu.§.j. ‡ ꝛ tunc deferꝭ cum ſui iuris erit. vt.ff.familie hercil.ſi maritus.

n ❧ Legitima tm̄. Sed quare hec legitima tm̄ perit: Rñ. qꝛ agnatio perit minima capitis diminutione: vt.ſ.de legi.ag.tu.§.fi.ꝛ legitima inter agnatos tm̄ conſiſtit: vt.ſ.de legi.ag.tut.j.rñ. Additio. Dic ꝙ hodie hoc non procedit: qꝛ ita cognatis ſicut agnatis defertur tutela. vt no.glo.ſ.de legi.agna.tu.§.fina. ſed cum iſte lꝫ capite minutus remaneat cognatus vt ibi habeꝭ: ergo tutela poteſt deferri. facit.l.j.cū glo. ꝛ quod ibi Bar.ff.de legi.tute.

‡ Mꝺ pr ſaltē cūↄſenſu

o ❧ Cetere. ſcilicet teſtamentaria ꝛ datiua ſm. M. vel Azo.

p ❧ Licet minima ſit. At qꝛ deꝭ in arrogationem. vt.ſ.eo.§.j. Accur.

q ❧ Ad certū. Idē ſi ad incertū tps ſcꝫ ad cōditionē. vt.ſ.e.§.ſed ꝛ ſi.q̃

t ❧ Viceſimūquintū annū. niſi ipetrent a ꝑncipe veniā etatis: maſculi in.xx.anno. femine in.xviij. vt.C.de his q ve.eta.ipe.l.j.ꝛ.ij. Accur.

v ❧ Magiſtratibus. i. a pretoꝛe / preſide / ꝓconſule / prefecto egypti: vt ff.de tu.ꝛ cu.da.ab his.l.j. Item a prefecto vrbis ꝛ a defenſoꝛe ciuitatis vel iuridico alexādrie. vt.ſ.de atti.tu.§.pe.als fi.ꝛ in aut. de defen. ciui.§.nulla.col.iij.ꝛ.ff.de offi.pre.vrb.l.j.§.iten ſolent.

Tutoꝛeſ a qbꝰ iudicibus danꝭ.

x ❧ Sed datus. de facto.

y ❧ Pretoꝛis. ſcilicet in vrbe.

z ❧ Preſidis. in prouincia.

a ❧ Nō accipiūt. Secus in tutoꝛe. vt.ff.de tuto.ꝛ cura.da.l. nec nō.ꝛ de tute.l.ij. vt diximus.ſ.de tute.§.eſt autē. Itē videꝭ ꝯ.ff.de mino.l.j.in fi. Sed

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010